

**TC.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim)
Ana Bilim Dalı**

**CEZA VE İNFAZ KURUMLARINDA YAPILAN MESLEKİ EĞİTİM
PROGRAMLARININ ÖĞRETMEN VE HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE BAZI BOYUTLARI**

Önder ÖZCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2010

**TC.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim)
Ana Bilim Dalı**

**CEZA VE İNFAZ KURUMLARINDA YAPILAN MESLEKİ EĞİTİM
PROGRAMLARININ ÖĞRETMEN VE HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE BAZI BOYUTLARI**

Önder ÖZCAN

**Prof. Dr. Y. Gürcan ÜLTANIR
Danışman**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2010

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
-SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAY SAYFASI FORMU

-SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Önder ÖZCAN tarafından hazırlanan Ceza ve İnfaz Kurumlarında Yapılan Mesleki Eğitim Programlarının Öğretmen ve Hükümlü ve Tutukluların Görüşlerine Göre Bazı Boyutları başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretimi) Ana Bilim / Ana Sanat Dalında YÜKSEK LİSANS / SANATTA YETERLİK / DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

		Başarılı	Başarısız		
Yüksek Lisans Doktora		☒	☐	Başkan	İmza Prof.Dr.Y.Gürdani ULTANIR (Danışman)
		☒	☐	Üye	İmza Prof.Dr.Tuğba Yanpar YELKEN
		☒	☐	Üye	İmza Yrd.Doç.Dr. Güriz TİMER
		☐	☐	Üye	İmza Unvan, Ad Soyadı, İmza
		☐	☐	Üye	İmza Unvan, Ad Soyadı, İmza

Başkan dahil jüri üye sayısı 3

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylım.

23.09.2018

Prof.Dr. Mustafa S. AKSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Bireyin ceza ve tevkif evlerindeki yaşantısı, sonrası için önemlidir. Cezaevindeki pek çok insanın eğitim düzeyinin düşüklüğü, okuma-yazma bilmeyenlerin olması, tahliye sonrasında toplumla uyum problemlerini ortaya çıkarmıştır. Hükümlü ve tutukluların cezaevlerinde geçirecekleri zamanı, onlara okuma-yazma öğretmek, meslek sahibi yapmak, kültürel etkinliklerle tanışmaları için kullanmak, onların tahliye sonrasındaki yaşamları için uyum süresini ve yeniden suç işleme eğilimini azaltmak yararlı olacaktır. Böyle bir eğitim, onları yeteneklerinin farkında olmayı öğretebilir ve tahliye sonrası topluma uyum sağlama, yasalara uygun bir hayat sürmeye yönlendirebilir.

Eğitimin hükümlü ve tutuklular üzerinde topluma yeniden kazandırılmaları için yardımcı rolü bulunmaktadır. Eğitimle hükümlü ve tutuklunun topluma kazandırılması, cezaevi içinde yaşamını başarıyla sürdürmesi, tahliye edildikten sonra dış dünyada başarılı olması hedeflenir.

Cezaevlerindeki eğitim programlarında olanaklı olduğu kadar hükümlü/tutuklunun bir birey olarak tanınması hedeflenmelidir. Her hükümlü/tutuklunun benzer bir eğitim sürecinden geçmesini beklemek sonuç almak için yeterli olmayabilir. Bazı hükümlü/tutukluların tahliye sonrasında elde edebilecekleri bir mesleğinin olmaması, onları topluma uyum sağlama çabasından uzaklaştırabilir. Bu düşünceyi aşmak için birey, kendine uygun eğitim programlarına katılması yönünde yönlendirilmelidir.

Cezaevine gelen her hükümlü ve tutuklunun burada geçireceği dönemden yararlanabilmesi için yaşamdaki bilgi ve beceri düzeyleri göz önüne alınarak uygulanan eğitim programının tahliye edildikten sonraki dönemde kendisini bekleyen deneyimlerle ilişkilendirilmiş olması beklenir.

Ceza ve infaz kurumlarında yer alan tarım işleri, okuma-yazma kursları, kültür-sanat etkinlikleri, iş-meslek kursları hükümlü ve tutukluların ceza ve infaz kurumlarındaki süreyi hem boşuna geçirmelerini engelleyecek, hem de buldukları ortamda daha da kötüye gitmelerini önleyecek, tahliye edildikten sonra işlerine yarayacak yeni beceriler kazanmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Buna rağmen kısa süreli olarak ceza ve tevkif evlerinde bulunan tutuklular, cezaevindeki etkinliklere başlama ve bu etkinlikleri sonuca ulaştırmak adına yeterli zaman bulamayabilirler. Bu durumda olanların kısa süreli eğitim programlarına katılarak buldukları ortama uyum sağlama ve/veya dış dünyayla ilişkilerini korumaya öncelik verilmesi uygun olabilir.

Tahliye edildikten sonra yaşamını kazanmanın bir yolunu bulmak, hükümlü ve tutuklunun topluma yeniden katılmasına ilişkin en önemli öğelerden biridir. Birçok hükümlü/tutuklu için cezaevinde geçirdikleri dönem, yaşamlarında ilk defa iş becerileri geliştirme ve düzenli olarak çalışma fırsatı buldukları dönem olabilir. Hükümlü/tutuklunun tahliye sonrası iş bulması, topluma katılmasındaki en büyük engellerden birini aşma yönünde kendisine yardımcı olacağı düşünülmelidir.

Bu çalışmada; Mersin E Tipi Kapalı ve Tarsus C Tipi Kapalı cezaevinde çeşitli suçlar nedeniyle ceza süreleri devam eden hükümlü ve tutukluların, yararlandıkları, iş-meslek kurslarını da içeren eğitim programları ile ilgili olarak hem kendi görüşleri , hem de eğitime katılan cezaevi öğretmenlerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmanın planlanması, uygulanması ve raporlaştırılmasında bilgisini, deneyimlerini ve hoşgörüsünü hiç esirgmeden destekleyen, bana cesaret veren, yönlendiren saygıdeğer hocam ve danışmanım sayın Prof. Dr. Y. Gürcan ÜLTANIR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ceza ve İnfaz Kurumlarındaki eğitim uygulamaları hakkında bilgi veren TBMM İnsan Hakları Komisyonu uzmanlarından; Halil İbrahim BAYAR ve Kenan ALTAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Soruların oluşturulmasında katkılarını esirgemeyen Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Yetişkin Eğitim Bürosu psikoloğu Nalan PEKER'e teşekkürlerimi sunarım.

Bilgilerin toplanması ve anket oluşturulmasında katkı sağladığından dolayı; Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürü Sayın Kemal KARGACIER ve cezaevi öğretmenleri Saadettin SÜEL, Akif BİLEN, Gül ALTINÖZ, Tarsus C Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumu Müdürü Yaşar YÜCEL, cezaevi öğretmeni Mehmet Emin YOLUK'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma süresi boyunca desteğini esirgemeyen eşim Esra ÖZCAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, ceza ve infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklularla, ceza ve infaz kurumlarında çalışan öğretmenlerin, ceza ve infaz kurumlarında verilen mesleki eğitim programları üzerine görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda hükümlü ve tutuklular için hazırlanan “Hükümlü ve Tutuklular İçin Eğitim Değerlendirme Anketi” ve öğretmenler için hazırlanan “Öğretmenler İçin Eğitim Değerlendirme Anketi” 2010 yılında, örneklem olarak ele alınan Mersin E Tipi Kapalı ve Tarsus C Tipi Kapalı cezaevinde bulunan 240 hükümlü / tutuklu ve 11 öğretmene uygulanmıştır. Anket sonuçları SPSS 15 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında frekans ve yüzde tanımlayıcı istatistikler ve kay kare analizi ile incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarında hükümlü ve tutukluların vermiş olduğu yanıtlara göre, cezaevinde bulunan hükümlü ve tutukluların çok büyük bir kısmının; on sekiz-yirmi beş yaş aralığında, ilköğretim mezunu ve daha düşük eğitimi olduğu, aynı zamanda anne-babalarının da çok büyük bir kısmının ilköğretim mezunu ve daha düşük eğitimi olduğu ve Hükümlü ve Tutukluların dar gelire sahip oldukları, cezaevinde düzenlenen mesleki eğitim kurslarına büyük bir oranda kendi istekleriyle katıldıkları, iş-meslek kursuna katılanların büyük bir kısmının cezaevine girmeden önce bir işte çalıştıkları, sertifika almak ve meslek sahibi olmak için eğitime katıldıkları ve tahliye sonrasında, edindikleri mesleki bilgiyi kullanmak istedikleri, çok büyük bir kısmının verilen iş-meslek kurslarından memnun olduğu, çoğunlukla derslerde öğretim materyalleri olarak kaynak kitap ve dergi kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenlere göre ise; ders programlarının içeriğinin Halk Eğitim Merkezleri tarafından hazırlandığı, iş-meslek kursu sonunda gözlem, çoktan seçmeli sınav ve yazılı sınav yaptıkları, Hükümlü ve Tutukluların medeni durumu ile, katılmış oldukları kurs türü arasında, Hükümlü ve Tutukluların cezaevine

girmeden önceki eğitim düzeyi ile, katılmış oldukları kurs türü arasında, Hükümlü ve Tutukluların eğitim almalarındaki etken kişiler ile kurs türü arasında kay kare analizi sonucu anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Cezaevi , Hükümlü ,Tutuklu , Mesleki Eğitim, Öğretim Programları

ABSTRACT

The main purpose of this study, the convict and inmate in prisons and in prison, punishment, and teachers working in prison, fines and vocational training programs offered in prison examine his views on.

This purpose, the convicts and inmates was prepared for "Convicts and Inmates for Education Evaluation Survey," and for teachers, prepared for Teachers Training Evaluation Survey "in 2010, the sample is considered to be the Mersin E Type Closed and Tarsus C type covered in prisons 240 convicts / inmates and was administered to 11 teachers.

Survey results using SPSS 15 package program in computer and frequencies and percentages, descriptive statistics were analyzed by chi square analysis.

Research results, convicts and inmates have provided the answer, according to prison in the convicts and inmates of a large part, eighteen-twenty-five age range, primary school graduates and less educated are also the parents of the overwhelming majority of primary school graduates and more less educated and that the prisoners narrow income they have, in prison, held training courses at a higher rate willingly participated, job-training courses participants in most of the prison before entering a work they receive a certificate and professional training to become joined and they released after that, they have acquired the professional knowledge they want to use a very large part of the job-training courses are satisfied with that, mainly in courses teaching materials as textbooks and journals they use teachers according to the, course schedules, the content of Adult Education Center by the preparation, job-training courses at the end of observation, multiple-choice examination and written examination that he did, that prisoners marital status and, had joined the type of course, between the prisoners in jail without any previous

education level, have attended the course type, between the inmates receive training in the active persons and type of course between the chi square analysis revealed no significant relationship is concluded .

Keywords: Prison, Convict, Inmate, Vocational Education, Curriculum

İÇİNDEKİLER

	SAYFA NO
ÖNSÖZ	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
GİRİŞ	1
BÖLÜM I: CEZAEVLERİNDE YETİŞKİN EĞİTİMİ	1
I.1. Cezaevlerinde Tutuklu/Hükümlü Eğitim Gereksinimi	1
I.2. Türkiye’de Cezaevlerinde Verilen Eğitime Birkaç Örnek	2
I.3. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Kuramlara Ait Bazı Temel Bilgiler	4
I.4. Cezaevi Eğitiminin Tarihi ve Nedenleri	7
I.4.1.Cezaevlerindeki Eğitimin Tarihteki Uzantıları	7
I.4.2.Cezaevlerinde Verilen Eğitimin Tahliye Sonrasında Yeniden Suç İşleme Olasılığını Azanlttığını Gösteren Araştırmalar	9
I.4.3.Cezaevlerinde Verilen Eğitimin Suç İşleme Önlemediğine Dair Araştırmalar	13
I.4.4. Cezaevlerindeki Eğitim İhtiyacının Bir Başka Boyutu	14
I.5. Cezaevlerinde Uygulanan Eğitim Programları ve eğitim Türleri	14
I.6. Türkiye’de Cezaevi Eğitimi	23
I.7. Türkiye’de Ceza ve İnfaz Kurumu Türleri.....	28
I.7.1. Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumları.....	28
I.7.2. Açık Ceza ve İnfaz Kurumları	29

_____I.7.3. Türkiye’de Cezaevlerinde Hükümlü Çalıştırılması.....	32
BÖLÜM II: PROBLEM	33
II.1. Problem Cümlesi.....	33
_____II.1.2. Alt Problemler.....	33
_____II.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	34
_____II.3. Araştırma İle İlgili Sayıtlar	34
_____II.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	34
BÖLÜM III: YÖNTEM	35
_____III.1. Evren.....	35
_____III.2. Örneklem	35
_____III.3. Bilgi Toplama Teknikleri	45
<u>BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR</u>	55
_____III.4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	55
_____III.4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	64
_____III.4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	67
_____III.4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	73
_____III.4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	78
SONUÇ VE ÖNERİLER	79
KAYNAKÇA	81
EKLER	

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1. Hükümlü ve Tutukluların İnfaz Durumuna Göre Dağılımı.....	36
TABLO 2. Hükümlü ve Tutukluların Yaşlarına Göre Dağılımı	36
TABLO 3. Hükümlü ve Tutukluların Yaşlarına Göre Dağılımı	37
TABLO 4. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevi Öncesi Eğitim Durumlarını Gösteren Dağılım.....	38
TABLO 5. Hükümlü ve Tutukluların Anne ve Babalarının Eğitim Düzeylerini Gösteren Dağılım.....	38
TABLO 6. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevlerinde Bulunma Sürelerini Gösteren Dağılım.....	39
TABLO 7. Hükümlü ve Tutukluların Medeni Durumlarını Gösteren Dağılım.....	39
TABLO 8. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önce Bir İşte Çalışıp Çalışmadıklarını Gösteren Dağılım	40
TABLO 9. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önce Aylık Gelir Aralığını Gösteren Dağılım.....	41
TABLO 10. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önce Sosyal Güvencelerini Gösteren Dağılım	41
TABLO 11. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	42
TABLO 12. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı	42
TABLO 13. Öğretmenlerin Medeni Durumunu Gösteren Dağılım	42
TABLO 14. Öğretmenlerin Öğreticilik Statüsünü Gösteren Dağılım.....	43
TABLO 15. Öğretmenlerin Öğrenim Durumunu Gösteren Dağılım.....	43

TABLO 16. Öğretmenlerin Cezaevi Dışında Hangi Kurumda Çalıştığını Gösteren Dağılım	44
TABLO 17. Öğretmenlerin Hangi Eğitim Programının Öğretmenliğini Yaptığını Gösteren Dağılım	44
TABLO 18. Öğretmenlerin Hangi İş-Meslek Eğitiminin Öğreticiliğini Yaptığını Gösteren Dağılım.....	45
TABLO 19. Mersin’deki Cezaevlerinde Yapılan Mesleki Eğitimin Hükümlü ve Tutuklu Anketiyle Sorgulanan Bazı Boyutları	47
TABLO 20. Mesleki Eğitimin Öğretmen Anketiyle Sorgulanan Bazı Boyutları	49
TABLO 21. Anket Sorularına Göre Bağımlı-Bağımsız Değişkenler İlişkisi	50
TABLO 22. Öğretmen ve Hükümlü Tutuklu Anketine Göre Bağımlı-Bağımsız Değişkenler İlişkisi	51
TABLO 23. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevinde Eğitime Katılmalarındaki Etkene İlişkin Dağılım	57
TABLO 24. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Almalarında Etkenin Ceza İnfaz Kurumu Arkadaşlarına Göre Dağılımı	56
TABLO 25. Hükümlü ve Tutukluların Katıldıkları İş-Meslek Kurslarının Türüne Göre Dağılımı.....	57
TABLO 26. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kursuna Katılma Sebeplerini Gösteren Dağılım	58
TABLO 27. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kurslarının Faydalı Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	58
TABLO 28. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kursuna Katılma Sebepleriyle Kursun Faydalı Olup Olmadığına İlişkin Görüşlerinin Kay Kare Analizini Gösteren Dağılım.....	59

TABLO 29. Hükümlü ve Tutukluların Haftada Kaç Gün Kursa Katıldığını Gösteren Dağılım.....	60
TABLO 30. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kurslarındaki Sınıf Mevcuduna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	60
TABLO 31. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Esnasında Kullanılan Kaynaklara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	61
TABLO 32. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Esnasında Kullanılan Öğretim Materyallerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	61
TABLO 33. Hükümlü ve Tutukluların Derslerde Kullanılan Materyallerin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	62
TABLO 34. Hükümlü ve Tutukluların Almış Oldukları İş-Meslek Kursu Sonunda Sınav Yapılma Durumuna İlişkin Hükümlü ve Tutuklu Görüşlerinin Dağılımı	62
TABLO 35. Hükümlü ve Tutukluların Aldıkları İş-Meslek Kurslarıyla İlgili Olarak İş Yurtlarında Çalışmak İçin Başvuru Yapıp Yapmama Durumlarına Göre Dağılımı.....	63
TABLO 36. Hükümlü ve Tutukluların Almış Oldukları İş-Meslek Kurslarıyla İlgili Olarak Tahliye Sonrasında İŞ-KUR'a Başvuru Yapıp Yapmayacaklarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	63
TABLO 37. Öğretmenlerin İş-Meslek Kurslarının Öğretim Programını Nereden Temin Ettiklerini Gösteren Dağılım	64
TABLO 38. Öğretmenlerin Ders İçeriğini Nerden Temin Ettiklerini Gösteren Dağılım...	65
TABLO 39. Öğretmen Görüşlerine Göre Verdikleri İş-Meslek Kurslarının Haftada Kaç Gün Devam Ettiğini Gösteren Dağılım	65
TABLO 40. Öğretmenlerin Hangi Tür Kaynakları Kullandığını Gösteren Dağılım	65

TABLO 41. Öğretmenlerin Hangi Tür Öğretim Materyali Kullandığını Gösteren Dağılım	65
TABLO 42. Öğretmenlerin Hangi Tür Değerlendirme Yaptığını Gösteren Dağılım	66
TABLO 43. Hükümlü ve Tutukluların Demografik Bilgileri ve Kurs Türü arasındaki Kay-Kare Analizini Gösteren Tablo	68
TABLO 44. Hükümlü ve Tutukluların Motivasyonu (İç Sebepler) ve Kurs Türü Arasındaki Kay-Kare Analizini Gösteren Tablo	70
TABLO 45. Hükümlü ve Tutukluların Motivasyon (Dış Sebepler) ile Kurs Türü Arasındaki İlişkiyi Gösteren Kay-Kare Analiz Tablosu	72
TABLO 46. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Almalarındaki Sebeplerin Öğretmen ve Hükümlü ve Tutukluların Görüşlerine Göre Dağılımının Kay Kare Analizini Gösteren Tablo	74
TABLO 47. Verilen Mesleki Eğitim Programının Faydalı Olup Olmadığının Öğretmen ile Hükümlü ve Tutuklu Görüşleri Arasındaki Kay Kare Analizini Gösteren Tablo	74
TABLO 48. Verilen Mesleki Eğitimin Tahliye Olduktan Sonra Hükümlü ve Tutukluların Bir İşte Çalışma Düşünceleri ile Öğretmen Görüşlerinin Kay Kare Analizini Gösteren Tablo	75
TABLO 49. Verilen Mesleki Eğitim Programı Sonunda Cezaevi Bünyesinde Çalışma İmkânı Olup Olmadığı ile Hükümlü ve Tutukluların İŞ-YURTLARI'na Başvuru Yapma Düşünceleri Arasındaki Kay Kare Analizini Gösteren Tablo	76
TABLO 50. Öğretmenlere Göre Eğitimin Haftada Kaç Gün Devam Ettiğini Gösteren Görüşleri ile Hükümlü ve Tutukluların Haftada Kaç Gün Eğitime Katıldıklarına Dair Görüşleri Arasındaki Kay Kare Analizini Gösteren Tablo	77

Tablo 51. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önceki Eğitim Düzeyleri ile Eğitimde Kullanılan Materyallerin Yeterliğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	78
--	----

BÖLÜM I: CEZAEVLERİNDE YETİŞKİN EĞİTİMİ

Bu tez çalışması, cezaevlerinde yapılan eğitim türlerinden mesleki eğitim programlarının bazı boyutlarının incelenmesi üzerine kurulmuştur. Mesleki eğitim gereksinimleri ile yetişkin eğitim kuramlarının Türkiye’de cezaevlerinde uygulanmasına yönelik örnekler taranmıştır.

I.1. Cezaevlerinde Tutuklu / Hükümlü Eğitim Gereksinimi

Cezaevleri, bulunduğu ülkenin yargılama sistemi gereği yargılama süreci sonunda suçlu bulunan ve yasanın gerektirdiği süre ile kapalı alanda tutulan veya yargılama süreci devam eden bireylerin tutuldukları kurumlar olarak tanımlanabilir.

Bu kurumlarda bulunan bireyler, tutukluluk halinin bitmesine kadar veya ceza süresinin bitiminde tahliye edilene kadar beslenme, sağlık gibi temel gereksinimlerini buldukları ceza ve infaz kurumlarından faydalanarak yaşamlarını sürdürürler.

Hükümlünün tahliye sonrası yeniden suç işleme oranının yüksek olması, topluma yeniden uyum yapmada gözlemlenen bazı sıkıntılar, hükümlünün temel ihtiyaçlarının sadece beslenme, barınma ve sağlık gibi koşulları sağlamakla sınırlı olmadığını göstermektedir. Bunlara ek olarak içerde özgürlükleri elinden alınmış olan bireylerin tahliye sonrası yaşamlarını düzenleyebilmeleri için temel eğitim almaları ve meslek edinmeleri amacıyla ceza ve infaz kurumları içerisinde eğitim hizmeti verme zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Cezaevlerinde uygulanan eğitim programlarının işlevselliği ile ilgili olarak farklı kaynaklarda farklı tanımlamalar yapılmıştır. Cezaevlerindeki eğitim işlevleri farklı kişiler için de farklı anlamlara gelir. Cezaevindeki eğitim programları, ceza reformcusu olarak sert bir rejimin yumuşaması, cezaevi personeli olarak mahkumları meşgul etmek, cezaevi güvenlik görevlisi olarak bir risk, cezaevi eğitim görevlisi olarak bir meslek

edinme şansı, bir çok mahkum için, zaman geçirmek için iyi bir yol olarak değerlendirilebilir. İngiltere ve Galler cezaevi eğitim uygulayıcılarının çok sık sorduğu soru, cezaevi eğitim programlarının mahkumların hayatında ne gibi değişiklik yapması gerektiği veya alternatif bir soru olarak mahkumların yaşamlarında değişiklik olduğu taktirde bu değişikliklerin nasıl bilineceğidir. Tüm bu sorular, cezaevlerindeki bir çok eğitim programının ceza yasalarına göre hatırlanmaya değer temel varsayımlar üzerine mahkumları olumlu yönde değiştirmek olarak algılandığını ortaya koymaktadır (Reuss: 1999).

I.2. Türkiye’de Cezaevlerinde Verilen Eğitime İlişkin Birkaç Örnek

Türkiye’de cezaevlerinde yapılan eğitim türleri okuma-yazma eğitiminden başlayıp uzaktan eğitim yardımıyla eksik bırakılan eğitim kademesinin tamamlanması ile devam edip mesleki eğitime kadar gitmektedir. Özellikle’de Türkiye’nin AB’ye girme sürecinden itibaren cezaevlerinde oluşturulan eğitim projelerindeki örnekler gazetelerde ve internette sürekli dile getirilmektedir. Buradaki tez araştırması; cezaevlerindeki mesleki eğitimle sınırlı olduğu için, aşağıda cezaevlerindeki mesleki eğitime ilişkin güncel haberler yer almaktadır.

- **Cezaevlerinde Mesleki Eğitim Projesi**

Nisan ayında Ankara Sincan 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi’nde gerçekleştirilen “Seramik Yer ve Duvar Karosu Kaplamacılığı Meslek Edindirme Kursu”nu başarı ile tamamlayan kursiyerlere yapılan tören ile sertifikaları verildi (<http://www.abvizyonu.com/egitim/cezaevlerinde-mesleki-egitim-projesi.html>).

- **Nazilli Cezaevinde Biçki-Dikiş Mesleki Eğitim Atölyesi Açıldı**

Nazilli Cumhuriyet Başsavcısı ..... yaptığı açıklamada, E Tipi Kapalı-Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü ve tutukluları topluma kazandırmak için yoğun bir eğitim ve iyileştirme programı uyguladıklarını "Biçki-Dikiş Mesleki Eğitim Atölyesi'nde 15 bayan kursiyer eğitim görüyor. Son 6 ay içerisinde yaptığımız projeler karşılığında Türkiye İş Kurumu tarafında yaklaşık 59 bin TL tahsis edilmiş ve bunun neticesinde 5 ayrı dalda mesleki eğitim kursları açılmıştır" dedi ("Yeni Asır," 2010).

- **Cezaevinden Meslek Sahibi Olup Çıkıyorlar**

"Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından yürütülen eğitim öğretim çalışmaları kapsamında 27 farklı meslek grubunda açılan 32 kursa, 620 hükümlü ve tutuklunun katıldığı, başarılı 327 kursiyere belge verildiği bildirildi. Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdür Vekili ....., suç işleyerek ceza infaz kurumlarına gelenleri eğiterek toplum hayatına uyumlu bireyler haline getirebilmek, tahliyesinden sonra hayatı idameelerini kolaylaştırmak ....." dedi (<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=992373&title=cezaevinden-meslek-sahibi-olup-cikiyorlar>).

- **Gevaş Cezaevi'nde Mahkumlar Meslek Sahibi Oluyor**

"Van'ın Gevaş ilçesindeki Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunan hükümlüler, cezaevinde açılan seracılık, terzilik ve arıcılık gibi meslek edindirme kurslarına katılarak, uygulamalı eğitim görüyor".

Gevaş Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürü ....., yaptığı açıklamada, 75 hükümlünün bulunduğu cezaevinde, hükümlülerin dış dünyayla bağlarını koparmamak amacıyla İŞ-KUR İl Müdürlüğü ile ortak proje geliştirerek, cezaevinde meslek edindirme

kursları açtıklarını ve ..... söyledi (<http://www.gazetevan.com/gEVAS/3868-gevas-Cezaevin-de-mahkumlar-meslek-sahibi-oluyor---gEVAS-HABERLERI.html>).

I.3. Yetişkin Eğitimi İle İlgili Kuramlara İlişkin Bazı Temel Bilgiler

Cezaevinde, yasalara göre tutuklu ve hükümlü yetişkinlerin bulunduğu yerler olduğu için öğrenciler, yetişkin öğrenci kapsamına girmektedir. Bu, yetişkin öğretiminin cezaevlerindeki kısıtlayıcı ortamın etkisi altında olduğunu, buna rağmen yetişkin öğretim yöntemlerinin uygulandığı yer olması bakımından önemlidir.

Avrupa’da Cezaevi eğitimi, yetişkin eğitim temeli üzerine kuruludur. Avrupa Konseyi “Cezaevleri Üzerine Tavsiyeler” kararında bu durum açık bir biçimde belirtilmiştir. Avrupa Konseyi, etkili bir yetişkin eğitim sistemi ile yaşam boyu öğrenme stratejilerinin uyum sağlaması yönünde politikalar üretmesi için tüm üye devletlere mesaj vermiştir (Behan :2007).

Yetişkin öğrencinin tanımı ise şudur:

Biyolojik olarak; üreyebilecek olgunluktaki yaşta olma, yasal olarak; oy kullanabilecek, ehliyet alabilecek ya da evlenebilecek yaşta olma, tam zamanlı çalışma, aile oluşturma, vatandaşlık görevlerini yerine getirme, yasal sorumluluklarını üstlenme, sosyal rollere sahip olmadır.

Yukarıdaki tanımın bazı yönleri, hapisane ortamında kısıtlı ortam olmasına rağmen mahkumlara uymaktadır. Yetişkin öğrencinin öğrenme gereksinimleri, şu şekilde tanımlanmaktadır (Ota ve diğ., 2006).

1. *Öğrenme (Bilme) gereksinimi*

Yetişkinler öğrenme girişiminden önce neden öğrenme gereksinimi duyduklarını bilmek isterler.

2. *Benlik kavramı*

Yetişkinler kendi yaşamlarından sorumlu olduklarına inanırlar ve böyle görünmek isterler.

3. *Önceki deneyimler*

Yetişkinler, eğitimsel etkinliklere çocuklara oranla daha farklı deneyimlerle katılırlar. Öğrenme ve öğretme stratejilerinin bireyselleştirme gereksiniminin arka planında, farklı öğrenme stili, motivasyon, ihtiyaçlar, farklı ilgi alanları ve farklı amaçlar yatmaktadır.

4. *Öğrenmeye hazır olma*

Yetişkinler, gerçek yaşama ilişkin ve öğrenmeye gereksinim duydukları şeyleri öğrenmeye hazırdırlar.

5. *Yönlendirmeyi öğrenme*

Yetişkinler, öğrenme yönlendirmelerinde yaşam merkezlidir(Problem merkezli).

6. *Öğrenme için güdülenme*

Yetişkinler dışsal güdülenmelere cevap verirler.

Güdülenme

Yetişkin öğreniminin 6 ilkesi güdülenme ile ilgilidir. Yetişkin öğrenenler hakkında varsayımların olduğu bu ilkede yetişkinler dış güdülenme kaynaklarına (iyi iş, terfiler, yüksek maaşlar vb.) yanıt verirken en güçlü güdülenme kaynakları iç baskılardır (iş memnuniyetini arzu etmek, öz saygınlık, yaşam kalitesi, vb.). Bu basit varsayım özerklik kuramı tarafından kolayca desteklenir. Özerklik kuramı insan güdülerini anlamak için bir model olarak Deci ve Ryan tarafından geliştirilmiştir. Özerklik kuramı bireylerin insan olarak büyüme yönünde temel bir dürtüsü olduğuna ve otonominin gereksinimleri, ilişkililik ve bu güdünün temeli olan yetkinlikleri açıklar. Davranışları güdüleyen kolaylaştırma hakkında iç motivasyon araştırmaları bazı genel ilkelere ayrılmıştır. Otonomi

ve yetkinlik gerekli dürtülerdir. Son dürtü ilişkililik diğer insanlarla bağıllıkla memnun hissetmek için bir dürtüdür. Bu gereksinim sosyal bağıllık, başarılı veya başarısız iş bağımsızlığı temellidir (Houde: 2006).

Yetişkin öğrenimi şu sonuçları vermelidir:

1. Yetişkinler kendilerinin bir olgun anlayışına sahip olduğunun farkına varmalıdır.
2. Yetişkinler diğer insanlara karşı sevgi ve saygı gösterme davranışını sahip ve geliştirme eğiliminde olmalıdırlar.
3. Yetişkinler hayata karşı her zaman dinamik davranış içerisinde olmalıdır.
4. Yetişkinler davranışın belirtilerine değil, nedenlerine tepki vermeyi öğrenmelidir.
5. Yetişkinler potansiyel kişiliklerine sahip olmak için bazı becerileri kazanmaları gereklidir.
6. Yetişkinler insan deneyimlerindeki temel değerleri anlamalıdır.
7. Yetişkinler toplumlarını anlamaları gerekmekte ve sosyal değişimlerin yönetilmesinde becerikli olmalıdır (Smith: 2002).

I.4. Cezaevi Eğitiminin Tarihi ve Nedenleri

1.4.1. Cezaevlerindeki Eğitimin Tarihteki Uzantıları

Cezaevi eğitiminin tarihi ve nedenleri ile ilgili olarak Avrupa ve ABD’de yapılmış bir çok araştırma bulunmakta ve ceza anlayışının günümüze kadar uzanan süreçte değiştiği gözlenmektedir.

Birkaç yüzyıl önce suç işleyenleri, zindanlara kapatma, hükümlü ve tutuklulara türlü işkenceler yapma, toplum içinde ne tür suç işlediğinin belli olması için çeşitli damgalar basma gibi cezalar, hükümlü ve tutukluları cezalandırırken, toplumdan da soyutlanması ve kimsenin kendisiyle konuşmaması için çaba harcanmıştır. Böylelikle hükümlü ve tutuklunun hem toplum içinde, hem de kapalı bir odada yalnız kalarak hapsedilmesinin verilebilecek en büyük ceza olduğu görüşü geçerlidir (Saldırım, 2007). Bu anlayışın terk edilip mahkumu yeniden topluma kazandırmak için eğitim öğretim etkinliklerine geçilen cezaevlerinde eğitimin kökeni Avrupa’da 16-17. Yy (Nordic Prison Education, 2005), ABD’de ise 18. Yy’a dayanmaktadır (Gerber ve Fritsch, 1995).

Ceza ve infaz kurumlarında eğitim verilmeye başlandığı ilk olarak 18. Yy’da ABD’de bulunan Walnut Street Cezaevi’nde Temel-Okuma Yazma eğitimi ile başlayan süreç, günümüzde daha da gelişerek meslek edindirme eğitimlerine kadar uzanmıştır (Roberts,1971, 4, aktaran: Özdemir:2006).

Avrupa’da cezaevi eğitimi ile ilgili yazıda bazı kronolojik bilgiler şu şekilde verilmektedir:

- Danimarka’da, cezaevi eğitiminin temellerinin, 1850’li yılların ikinci yarısında, minimum ceza alma yaşının 10 olduğu dönemde, 15 yaş altı çocukların eğitim ve ıslah amacıyla gözlem evlerinde tutulduğu dönemde atıldığı söylenebilir.

- İsviçre’de ise mesleki becerileri öğretmek amacıyla 1874 yılında bir marangozun Upsala ilçe cezaevinde istihdam edilmesi, alanyazında yer aldığı kadarıyla bu ülkede bir iş veya mesleki becerilerin öğretilmesi açısından geçmişe sahip olduğu söylenebilir.

- Finlandiya’da cezaevi eğitimi ilk olarak 1898 yılında cezaevlerinde çocuklar için verilmeye başlanmıştır.

- İzlanda’da ise ilk cezaevi eğitimi, 1978 yılında ülkenin en büyük cezaevi Litla Hraun’da Selfoss yakınlarındaki meslek lisesi aracılığıyla verilmiştir. (Nordic Prison Education:2005)

Alanyazında yer alan bilgiler ışığında, cezaevlerinde eğitim etkinliklerinin başlangıcı Avrupa’da Norveç’te 16.Yy sonu, 17. Yy başlarında dinsel ve meslek eğitimi ile başlarken, (Nordic Prison Education, 2005), ABD’de temel eğitim eksikliklerini gidermek amacıyla 18. Yy’da uygulanmaya konulmuştur (Gerber ve Fritsch, 1995).

20. yy başlarında çağın gereklerinden olan okuma-yazma eğitimi ABD’de cezaevlerinde ilk resmi program olarak yerini almıştır. 1913 yılında Maryland Cezaevinde uygulanmaya konulan ve cezaevlerinde ilk defa uygulanan resmi eğitim programı özelliği taşıyan bu program üç bölümden oluşmaktadır

1. Erkek okur-yazar olmayan mahkûmlara yönelik program,

2. Kadın okur-yazar olmayan mahkûmlara yönelik program,

3. Daha eğitilmiş mahkumlara yönelik program (Roberts, 1971:9 aktaran

Özdemir: 2006).

Amerikan Cezaevi Derneği’nin 1935 yılında düzenlenen yıllık kongresinde, cezaevi eğitiminde olması gereken özellikler şöyle belirtilmiştir.

1. Her mahkûm okuma ve yazmayı öğrenmelidir.

2. Her mahkûm ilgi alanı doğrultusunda kendisini geliştirme imkânına sahip olmalıdır.

3. Her mahkûm kendisine ve topluma yönelik sorumluluğunu geliştirecek şekilde eğitim almalıdır.

4. Her mahkûm pratik sorunlarına pratik çözümler getirebilecek şekilde eğitilmelidir.

5. Her mahkûm topluma geri döndüğünde zihinsel ve mekanik beceri gelişmiş bir hale gelmiş olmalıdır. (Roberts, aktaran Özdemir 2006:15).

Cezaevlerinde verilen eğitimlere yönelik yapılan ilk önemli araştırma 1927 yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucuna göre cezaevi eğitiminin başarısızlığa uğramasının en önemli nedeni mahkûmların yaşamla olan bağlarının kopmuş olmasıdır. Ayrıca bu okullarda kamu okullarında uygulanan katı yöntemlerin uygulanıyor olması, bireysel eğitimin az oluşu ve yetersiz öğretim yöntemlerinin kullanılması da cezaevi eğitiminin başarısızlığının diğer nedenleri arasında sayılmıştır (Maccormack, aktaran Özdemir: 2006).

1.4.2 Cezaevlerinde Verilen Eğitimin Tahliye Sonrasında Yeniden Suç İşleme Olasılığını Azalttığını Gösteren Araştırmalar

Alanyazında gözlemlenen bir çok çalışmada ortaya çıkan eğitim düzeyi ile suç işleme oranı arasındaki negatif ilişki ile eğitimin hükümlü ve tutuklunun iyileştirilmesi ve yeniden sosyalleşmesinde etkilerinin gözlenmesi ceza ve infaz kurumlarında eğitim verilmesi düşüncesini ortaya çıkarmıştır. ABD Eğitim Bakanlığı İstatistiklerine göre , Arizona'da yapılan bir çalışmada, cezaevinde bulunan mahkûmların %85'inin lise eğitimi

almadıklarını, %65'inin ise okuma-yazma bilmediklerini ortaya koymuştur (LoPinto, 2005).

Cezaevlerindeki eğitimin yeniden suç işleme eğilimi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmaya göre cezaevi süresi boyunca temel yetişkin eğitimi, genel eğitim gelişimi, sürekli yetişkin eğitimi, lise eğitimi, meslek ve üniversite eğitimleri de dahil olmak üzere mesleki eğitim ve sosyal beceri kurslarına (ebeveynlik gibi) katılan mahkumların yeniden suç işleme oranlarında %44,5'dan %30.1'e düşen kesin bir suç düşüşü olmuştur (Clements, 2004:169).

Cezaevlerinde düzenlenen eğitimin suç işleme davranış sıklığı üzerine yapılan bir araştırmada ise, cezaevlerinde verilen eğitim sonucunda mahkumların suç işleme davranış sıklığının azaldığı yönünde bulgular vardır (Oh ve diğerleri, 2005).

Mahkumların aldıkları cezaevi eğitiminin sonuçlarının araştırıldığı bir başka çalışmada da, Gaes'e göre (2008), "Cezaevi eğitimleri, yeniden suç işleme oranını azaltır ve tahliye sonrası istihdam edilme oranını artırdığı gibi, mahkumun tahliye sonrasında, cezaevine yeniden dönmeme şansını artırır".

Çoğu çalışmalarda eğitimin yeniden suç işleme eğilimini azalttığı vurgulanmaktadır (Wilson,Gallagher,Mackenzie ; aktaran Brewster&Sharp,2002). Eğitim ile suç işleme davranışı arasındaki ilişki ile ilgili olarak alanyazında daha fazla eğitim alan suçluların, yeniden suç işleme oranlarının düşük olduğuna ilişkin bulgular vardır. Buna kaliteli eğitimin yeniden suç işleme eğilimini %62'den %16'ya düşürdüğüne ilişkin araştırmaların yapılmış olması iyi bir örnektir (Lawyer ve Dertinger, 1993:21).

Cezaevlerinde verilen eğitimin suçluların yeniden suç işleme davranışını azaltmak ve ıslah etmek amacı ile verildiğine dair bilgiler mevcuttur. Avustralya Hükümeti Verimlilik Komisyonu'nun 2004 yılında yayımladığı rapora göre; mahkumların %37'si

tahliye edildikten sonra iki yıl içinde yeniden cezaevine girmekle birlikte, bu mahkumların %47'si düzeltici/ıslah edici hizmetlere katılmaktadır. Islah sistemi; mahkumların ihtiyaçları, çözümlenmemiş alkol ve uyuşturucu sorunları, sosyal olanaksızlıkların zemini, düşük eğitim düzeyi, zayıf istihdam geçmişi, önemli sağlık sorunları ve sınırlı aile ve sosyal becerileri yüzünden giderek daha karmaşık hale gelmektedir. Bu yüzden suçluların suç işleme davranışlarını belirlemek amacıyla ilgili her bir tutuklu için, psikologlar, eğitim görevlileri, mesleki eğitim programları görevlileriyle yapılan görüşmeler doğrultusunda mahkumları ıslah etmek amacıyla bir yönetim planı belirlenmesi düşüncesi ortaya çıkmıştır (Dawe, 2007).

İngiltere'de, House Of Commons Education And Skills Comitte (Avam Kamarası Eğitim ve Beceriler Komitesi'nin) (2005) yayınlamış olduğu raporda; mahkumlardan 14-17 yaş arasındaki erkek mahkumların %85'i ,18-20 yaş arasındaki erkek mahkumlardan %72'si, yetişkin erkek mahkumların ise %58'inin tahliye edildikten sonraki ilk 2 yıl içinde yeniden suç işleyerek cezaevlerine girmektedir. Yeniden suç işleme eğiliminin vergi mükelleflerine yılda yaklaşık 11 milyar sterlin ek yük getirmesi, yeniden suç işleme eğilimi sonucunda suç mağdurlarının sayısının artması, tahliye edilen mahkumların yılda en az 1 milyon suçtan sorumlu olmaları, yeniden suç işleme eğilimini azaltmak için yeterli nedenlerdir. Cezaevi eğitiminin asıl amacı başlı başına medeni bir toplum içinde bireyin kendisini tanımasıdır. Eğitim ve öğrenme sürecinin mahkumun kendi ihtiyaçlarını tanıması açısından bir değeri vardır. Mahkumların daha fazla eğitim hakkını dikkate almadan yeniden suç işleme eğilimini azaltmanın yeterli olmayacağı, belirtilmiştir.

Mahkumların suç işleme davranışlarının nedenlerinden birisi de eğitim eksikliğidir. Hırsızlık ve gasp suçu işleyen insanların %98'inin alın teri ile para kazanmayı bilmedikleri ve bunun bir mesleki eğitim eksikliği olduğu, töre veya kan davası nedeniyle

suç işleyen kişilerin toplumun yanlış değer ve inanışlarına direnecek kadar eğitilmiş olmadıkları, kişinin trafik kurallarına uymaması ve insanlar için tehlike arz etmesinin nedeni de eğitim eksikliğine örnek olarak verilebilir. Bu doğrultuda, ceza infaz kurumlarında verilen personel eğitimleri de dahil olmak üzere, ceza ve infaz hizmetlerine ilişkin belirlenen tüm politikalar belirlenirken de, ceza infaz kurumlarının eğitim kurumu olduğunun dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir (Saldırım, 2007).

Farklı çalışmaların gösterdiği üzere, cezaevlerinde uygulanan eğitim programlarının yeniden suç işleme eğilimi üzerinde eğitimin çok az etkisi vardır (Downs, ve diğ., aktaran Case ve Fasensfest 2004:25).

Mahkumların cezaevi yaşantısının dışında, tahliye sonrasında toplumla barışık yaşamaları için, “hapisane eğitim programlarının etkinliği, yeniden suç işleme eğilimini azaltmak açısından, kamplara ya da şok hapsedme yöntemlerine göre daha etkilidir (Torre ve Fine, 2005:578).

Mahkumların tahliye sonrasında, yeniden suç işleme eğiliminin azaltılması amacıyla ABD’de 1996 yılında cezaevlerinde eğitim ve mesleki eğitime 1.2 milyar dolar harcanması, cezaevlerinde verilen eğitimin önemini gözler önüne sermektedir. 1997’de yine ABD’de Eyaletlerde mahkumların yeniden suç işleme eğilimi üzerine verilen eğitimlere 550.000 mahkum katılmıştır (Sedgley, Scott, Williams, Derrick, 2008).

Cezaevlerindeki eğitimin mahkumların bireysel bilgi ve becerilere göre şekillenmesi gerektiğine ilişkin görüşler de bulunmaktadır. Buna göre “cezaevlerindeki eğitimin işlevleri; doğal olmayı değil , farklı kişilere farklı imkanlar sunmalıdır” (Reuss, 1999:1).

Saldırım’a göre (2007) “Okuma-yazma bilmeyen bir hükümlünün yaşı ne olursa olsun okuma yazma öğrenmesi, nitelikli mesleği olmayan bir hükümlünün

salıverildikten sonra alın teri ile hayatını kazanacağı bir meslek sahibi olması şarttır. Aynı şekilde öfkesini kontrol edemediği için suç işleyen kişinin öfke kontrol programına katılması, cinsel suç işleyen hükümlünün cinsel suç, madde kullanan bir şahsın da madde kullanımı ile ilgili programları başarıyla tamamlamaları gerekmektedir”.

1.4.3.Cezaevlerinde Verilen Eğitimin Suç İşleme Davranışını Önlemediğine İlişkin Araştırmalar

Alanyazında yer alan bilgiler, cezaevlerinde verilen temel ve mesleki eğitimlerin yeniden suç işleme olasılığını ve yeniden işlenen suçlar sonucunda ortaya çıkan maddi kaybın ve mağdur sayısının arttığı yönündedir. Cezaevlerinde verilen eğitimle ilgili olarak, yapılan harcamaların masraf olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir. Cezaevi eğitimine harcanan her bir dolar, yeniden suç işleme eğilimini azalttığı için, vergi mükelleflerine iki dolar kazandırmaktadır” (Leland :2003).

Alanyazında yer alan bir çok çağdaş çalışma, eğitim ve meslek programları ile yeniden suç işleme eğilimi arasındaki önemli ve negatif yönlü ilişkiyi bulmak için uğraşmıştır (Fabelo, 2002; Harer, 1997). Cezaevindeki eğitim programlarının mahkumlar üzerinde etkisi göz önünde bulundurulduğunda, eğitim programları mahkumun yeniden suç işlemeyeceğine ilişkin garanti vermemesine rağmen, hükümlü ve tutukluların tahliye sonrası istihdam edilmeleri ve suç işlemelerini önleyecek gerçek bir alternatif olarak görülebilir (House Of Commons Education And Skills Comitte, 2005).

1.4.4. Cezaevlerinde Eğitim İhtiyacının Bir Başka Boyutu

Cezaevlerinde verilen eğitimler, mahkumların zaman değerlendirmeleri için iyi bir olanak olarak görülebilir. Eğitim programları, hapsolmanın olumsuz etkisini azaltarak tutukluların zamanını verimli geçirmesi için hizmet verir. Aynı zamanda eğitim programları sosyalleşme / yeniden sosyalleşme için mahkumlar üzerine hapsolmanın olumsuz etkisini sınırlandırır (Harer 1995:5).

Mahkumların hapsedilmişlik duygusundan kurtulmak için eğitimlere katıldığı bilinmektedir. Fox'un (1994) yılında yapmış olduğu çalışmasına göre, katılımcılar, kendilerine verilen öğrenme fırsatını, hapislik hissinden kurtulmak için bir ayrıcalık olarak görmüşlerdir. Bundan dolayı onların öğrenme fırsatları üzerine cezaevinin olumlu etkileri var olduğu söylenebilir" (Fox:1994, aktaran Sachdev, 1995:22).

1.5. Cezaevlerinde Uygulanan Öğretim Programları ve Eğitim Türleri

Dünya'da cezaevlerinde düzenlenen eğitim programlarına mahkumların katılma nedenlerine bakıldığında mahkumların daha çok tahliye sonrasında iş bulma kaygısıyla, açık olan iş pozisyonlarıyla ilgili mesleki eğitimleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Mahkumların bir kısmı ise, cezaevinde bulunmuş olmanın utanç duygusu ve tahliye sonrasında iş bulamama endişesiyle kendi işlerini kurma amacı doğrultusunda iş-meslek kursu programlarına ilgi gösterdiği görülmektedir.

Mesleki eğitim programlarının mahkumlar üzerindeki mesleklerine yönelik etkisine bakıldığında; mahkumların iş gücü piyasasında gerekli olan rekabet gücünün artırılması ve suçlulardaki beceri eksikliğini gidermesi açısından mesleki eğitim önemlidir (LoBuglio, Travis, Aktaran Lawrence ve diğ., 2002).

Mahkumların başarısız okul geçmişleri göz önünde bulundurulduğunda, bir mesleki eğitim programını başarıyla tamamladıklarında gururlanmaları, mesleki eğitim

programlarının özgüvenlerini geliştirdiğine ve itibarlarını arttırdığına inanmaları, toplum içinde bir mesleğe sahip olma verilen eğitimin mahkum gözündeki önemini artırmaktadır. Mahkumların eğitime katılmalarını sağlayan etken, sadece kendi iç güdülenmişlikleri olmamakla birlikte, gözaltı memurları ve program personeli, eğitim öncesinde mahkumların benlik saygısını artırmaya yönelik davranışlarda bulunmaktadır (Callan, Gardner:2005).

Mackenzie (2005)'nin, suçluların suç etkinlikleri üzerine yapmış olduğu araştırma doğrultusunda, mesleki eğitim programlarıyla ilgili sonuçları açıklarken, marangozluk becerileri, elektrikçi gibi iş eğitimlerini sınıf tabanlı eğitimi arasında sayarak, mesleki eğitim programlarında mahkumların iş etiğini ve zaman yönetimini artıracak bazı yaşam becerileri olduğundan söz etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, mesleki eğitim programlarının yeniden suç işleme eğilimi üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir.

Callan ve Gardner (2005) cinsiyet ile mesleki eğitim ilişkisini, ayrıca meslek eğitimi seçme nedenlerini şu şekilde açıklamaktadır:

Avustralya'da mesleki eğitim programları planlamasının bazı ülkelere göre daha planlı gittiği söylenebilir. Queensland'daki cezaevi merkezlerinin yarısı, mahkumların cezaevi içindeki nüfusun son 1-2 yıl içindeki analizi doğrultusunda eğitim gereksinimlerini belirlemiştir. Ayrıca, kadın mahkumların sekreterlik, veri girişi ve ilgili idari işlerle ilgili istihdam edilmesi gereksinimine yönelik bilgisayar kursları için, ilgili kurumlar bünyesinde bilgisayar bankaları kurulmuştur. Kadın suçluların özellikle bilgisayar eğitiminin kendileri üzerindeki faydalarını açıklarken, bu becerilerin çocuklarının ev ödevlerine yardımcı olmaları konusunda kendi becerilerini geliştireceğine inandıklarını söylemişlerdir. Kadın mahkumlarla, daha fazla bilgisayar bilmenin, onların çocuklarına yardımcı olmaları yönünde yararları, ya da küçük el aletleri ile nasıl iş

yapılacağına yönelik niteliklerin tanımlanması, ya da konukseverlik ve mutfak görevleri konusunda evde daha inançlı olması yönünde onlara yardımcı olacağı üzerine konuşulması, kadın mahkumların bu eğitimi almalarında güdülendiğini göstermektedir. Bir işe sahip olmanın, mahkumların kendi buldukları ortama ve ailelerine döndüklerinde yeniden uyum sağlamaları yönünden önemli olmasının yanında, mahkumların aldıkları mesleki eğitimin tahliye sonrasında elde edebilecekleri iş çeşitliliğini artıracığını düşünmeleri, sadece cezaevi bünyesindeki zamanlarını değerlendirmek amacıyla değil, tahliye sonrasında gelecekle ilgili kaygı taşıdıklarını da göstermektedir. Mesleki eğitime katılan erkek mahkumların daha çok, kaynakçılık, forklift operatörlüğü, fidan yetiştiriciliği, inşaat-işçiliği ve peyzaj işleri gibi işlerde çalışmak istedikleri ortaya çıkmıştır. Kadın ve erkek mahkumların büyük bir kısmı eski bir mahkum olarak iş aramanın utanç verici bir durum olduğuna inandıklarından daha çok kendi işlerini kurarak serbest çalışmak istemektedirler. Bu durum, yine tahliye sonrasında iş bulma açısından mahkumların kaygı taşıdığını ortaya koymaktadır.

Yetişkin iyileştirme üzerine yapılan bir başka araştırma bulgularına göre; bir çok hükümlü ve tutuklunun temel yetenek eksikliği, okuma-yazma, matematik gibi becerileri artırılırsa, tahliye edildiklerinde yeniden suç işleme davranışlarından kaçınmaları açısından daha fazla şansları vardır. Yine aynı araştırmada cezaevlerin sürdürülen mesleki eğitimin nedenleri arasında, ceza adalet sisteminde bir çok yetişkin suçlunun kötü iş piyasası becerileri ve kayıtlarının bulunduğuna yer verilmektedir. Bu yüzden mesleki eğitimin amacının, tahliye sonrasında istihdam edilme, tekrar suç işleme davranışı şansını azaltması, otomotiv ve inşaat işleriyle ilgili gerekli matematiksel becerileri iyileştirdiğini söylemek olanaklıdır (Phipps ve diğ. :1999).

Danimarka'da mahkumlar kendi istekleri doğrultusunda cezaevi personelinin güdülenmesinin de etkisiyle, kendi eğitim tercihlerini yapmaktadırlar. Mahkumlar için, 325 farklı eğitim merkezinin bulunduğu Danimarka'da, mahkumlar bir çok farklı nedenden dolayı eğitim programlarına katılmak ve çalışmak zorundadır. Danimarka'daki cezaevi eğitimleri sonucunda genel izlenim, mahkumların sosyal becerilerini geliştirdiği, onlara toplum hakkında bir şeyler öğrettiği ve uzun vadeli olarak onları yeniden suç işleme eğiliminden uzak tuttuğudur (Nordic Council of Ministers, 2005).

ABD'de günümüzde, cezaevlerinde uygulanan eğitim programları; temel eğitimlerin yanında (örneğin; göçmenler için ikinci dil olarak İngilizce, özel eğitim ve okur-yazarlık) genel eğitim diploması, lise/kolej sonrası eğitimleri içermektedir. Bunun yanında, sosyal beceri programları, temel yetişkin eğitimi ve mesleki eğitim programları yer almaktadır. Bunlara ek olarak eğitimciler tarafından değil de, konusunda uzman kişiler tarafından verilen ilaç tedavisi ve eğitimi, aile eğitimi ve bilişsel beceriler programları da (düşünme hataları, problem çözme, anti-sosyal davranışlar ve dürtüsellik) verilmektedir. Bu eğitim programları arasında en çok katılım mahkumların istihdam yetersizliği ve büyük oranda akademik nedenler olmak üzere, devlet cezaevlerinde %50'den fazla, federal cezaevlerinde ise %93,5 gibi bir oranla mesleki eğitim programlarına olmaktadır (Mackenzie, 2000:4).

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere Cezaevlerinde Eğitim Hakkında Vermiş Olduğu R(89) 12 sayılı tavsiye kararında (1989), "Bütün mahkumlar sınıf konuları, mesleki eğitim, yaratıcı ve kültürel etkinlikler, bedensel eğitim ve spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini içerecek şekilde tasarlanmış bir eğitime sahip olacaklardır" denilerek cezaevi eğitim programlarının içeriği ilgili olarak görüş belirtmiştir. (http://www.epea.org/index.php?option=com_content&task=view&id=95&Itemid=113)

Avrupa Cezaevi Kuralları'na (1987) göre, özellikle okuma-yazma ve aritmetik güçlüğü çeken mahkumlar için özel eğitim programları organize edilmelidir. Ayrıca mahkumların, tahliye olduktan sonra, eğitimlerine bireysel olarak devam edebilmelerinin sağlanması gereği, bu eğitimler milli eğitim sistemi içine uyum sağlayacak şekilde yerleştirilmelidir. Eğitimler var olan eğitim kurumlarında gerçekleştirilmeli, her cezaevi kurumu, tüm mahkumları göz önünde bulunduracak çeşitlilikte kütüphane kurmalıdır (Nordic Council of Ministers, 2005).

Cezaevlerindeki eğitim programlarının içeriğinin, mahkumların sorunları ile ilgilenen geniş bir yelpazede olması gerektiği, kimi zaman onların vatandaşlık ile ilgili eksik algılarını gidermek üzerine kurulu olması gerektiği, kimi zaman da her bir mahkumun yaratıcı beceri eğitimi olarak onların yeteneklerinin geliştirilmesi gerektiği gibi farklı açıklamalarda bulunulmuştur (Reuss, 1999).

İrlanda Cezaevi Eğitim Servisi'nin sunmuş olduğu raporda, kurs ve sınav planlamalarında mahkumların özel ilgi ve gereksinimlerini de göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmiştir. Mahkumlara verilmesi gereken eğitimler aynı raporda şu şekilde yer almaktadır:

-Temel Eğitim, Okuma Yazma ve Aritmetik.

-İngilizce, Tarih, Matematik, Coğrafya, Bilgisayar ve yabancı dil gibi genel konular.

-Beden Eğitimi, Ev Ekonomisi ve Sağlık Eğitimi.

-Görsel Sanatlar, Müzik, Drama, Fotoğraf gibi yaratıcı konular.

-Doğrama, Metal İşleri, Bahçe Bitkileri gibi pratik konular.

-Bağımlılık, Grup Becerileri, Farkındalık, Öfke Yönetimi gibi tahliye öncesi kurslar, İrlanda Cezaevleri'nde uygulanan öğretim programlarıdır (Ireland Prison Education Service, 2005).

Kuzey İrlanda Cezaevi Hizmetleri Servisi'nin yayınlamış olduğu eğitim inceleme raporuna göre, cezaevlerinde eğitim geçmişi 1970'li yılların başına

dayanmaktadır. Kuzey İrlanda'da çekirdek öğretim programının temel amacı, tutukluların okur-yazarlığı ve aritmetik bilgi seviyesini yükseltmek, onların bilgi-iletişim teknolojileri becerilerini geliştirmek, toplumdaki etkinliğini ve bireysel farkındalığını geliştirmek için olanak sağlayarak onların bilinen yeteneklerini ve tahliye sonrası istihdam edilmelerini sağlamaktır. Öğretim programlarının sonuçlarının; işyerleri ve mahkumların gereksinimlerine cevap verilmesi, istenmeyen davranışların belirlenmesi, benzer kuruluşlar ve toplumla uyumlu olduğunu, sürekli inceleme altında tutulduğunu, kurs özellikleri tarafından desteklendiğini, modüler biçimleri benimseyen türde olması gerektiği yönünde vurgu yapılmıştır. Bu doğrultuda; mahkumların gereksinim ve yetenekleriyle uyumlu öğretme stratejileri içeren, yarı zamanlı kurslar, tam gün programlar, yoğunlaştırılmış kısa kurslar, uzaktan öğretim programları ayarlanması gereği üzerinde durulmuştur. Aynı raporda öğretim programı gruplarının İngilizce ve iletişim gibi temel yetişkin eğitimiyle ilgili konular, aritmetik, bilgi iletişim teknolojileri, sosyal ve yaşam becerileri konularını kapsamaları gerektiğinden söz edilmektedir (Northend Ireland Prison Education Services, 2000).

2006 yılı verilerine göre öğretim programları katılımcılarının %70-75'inin suçu kesinleşmiş mahkumlardan oluşan Finlandiya'da mesleki eğitim programları için hazırlık kursları kısa modüller halinde hemen hemen tüm cezaevlerinde verilmektedir. 2003 yılında Finlandiya'da, inşaat, bilgisayar, mekanik, mühendislik, metal işleri, ahşap işleri, otomotiv, ulaşım teknolojisi, marangozluk, endüstriyel sanatlar gibi 15 farklı mesleki eğitim programı ve hazırlık kurslarının yanında, masaj, jimnastik eğitimi, kuaförlük, iş ve yönetim, beslenme ve aile bilimleri gibi kurslar da açılmıştır. 2001 yılının verilerine göre, Finlandiya'da cezaevlerinde verilen eğitim programlarının %54'ü mesleki eğitim programlarıdır (Nordic Prison Education, 2005).

Finlandiya’da cezaevlerinde verilen eğitimleri; meslek edindirmeye yönelik kurslar, hazırlık kursları, sağlık ve aile içi iletişim kursları olarak sınıflandırabiliriz. Bu sınıflar içerisinde en yüksek oranı mesleki eğitim kursları içermektedir.

İzlanda’da cezaevlerindeki eğitim etkinlikleri, öğretim süreleri değişen modüller şeklinde verilmektedir. Norveç’te ise öğretim yöntemleri daha çok mahkumlara yeni bilgiler verme ve onların sosyalleşmeleri üzerine kurulmuştur. 18 Yy’da ıslah evlerinin ana hedefi tamamen sosyalleşme yaklaşımı üzerinedir. Norveç cezaevi eğitim sisteminde Eğitim ve Araştırma Bakanlığı’nın belirlediği temel amaç; mahkumlara kapsamlı olarak lise seviyesine kadar eğitim verilmesidir. Lise düzeyinde, üniversite veya yükseköğrenimin ötesinde eğitimlere katılmak isteyen bireyler için , kendi çabaları veya cezaevi denetimli serbestlik servisinin hizmet desteği ile yöneltilmeleri gerektiği belirtilmiştir. 1990’lı yılların başlarında, yetersiz eğitim düzeyinin getirmiş olduğu nedenlerden dolayı, İsveç Yetişkin Eğitim Politikası, cezaevlerinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Mahkumların cezaevi eğitimlerine katılmalarının gönüllük esasına bağlı olduğu İsviçre’de, 2005 yılına gelindiğinde, cezaevi eğitim sağlayıcıları arasında, halk liseleri, belediye yetişkin eğitimi yetkilileri, çalışma dernekleri, mektupla kurs veren kurumlar ve özel eğitim veren şirketler yerini almıştır (Nordic Prison Education, 2005).

Yaşam boyu öğrenme projesi kapsamında, İskandinav Ülkeleri Bakanlar Konseyi’nin yayınlamış olduğu Nordic Prison Education (2005) adlı rapora göre İsviçre’de cezaevlerinde uygulanan temel yetişkin eğitim programları ise şöyledir:

- Temel yetişkin eğitimi (ilköğretim ve orta düzeyde okul, göçmenler için İsveç’çe dahil)
- Lise Eğitimi
- Mesleki Eğitim

- Üniversite ve diğer yükseköğrenim
- Diğer eğitimler (çalışma daireleri, ebeveynlik kursları gibi)

Dünya’da cezaevi eğitim programlarının uygulandığı bir başka ülke Avustralya’dır. Avustralya Hükümeti Verimlilik Komisyonu’nun 2004 yılında yayımladığı rapora göre;, Batı Avustralya’da eğitim programlarının karakteristik yapısı şu şekildedir:

Mesleki eğitim ve öğretim programına önem verilmekte, artan etkileşim ile suçluların istihdam edilmektedir. Bir çok suçlunun tercih ettiği öğrenme stilleri üzerine pratik ve içeriksel anlamda önem verilmekte, mesleki eğitim programları için okur-yazarlık ve doğrudan aritmetik programları verilerek uyumlu eğitim yapılmaktadır. Öğretim programları mahkumların tahliye sonrasında yakından ilgilenmekte, iş ortaklıkları genişletilerek hem cezaevi içinde hem de dışarda ıslah edici hizmetler sürmekte, iş deneyimleri ve istihdam becerilerini artırmak için, mahkumların iyileştirme programları ve donanımları anlamında toplumu eğitmek için program tanıtımları yapılmaktadır (Dawe, 2007).

Avustralya’da bir çok yönden mahkum hareketlerinin engellenememesi gibi nedenlerle cezaevlerinde modüler eğitim verme yaklaşımı benimsenmiştir. Islah personel raporuna göre, modüler öğretimin benimsenmesinin gerekçelerini; özellikle mahkumların hareketleri, mahkumların büyük çoğunluğunun kısa hükümlülük süresi, eğitim paketlerinin doğası gereği olduğu belirtilmiştir (Callan, Gardner, 2005).

Avustralya’da cezaevlerinde mesleki eğitime katılımında her yıl mesleki eğitim programları sorumluları, kendi bölümlerinden verilecek eğitim listeleri doğrultusunda, yıllık olarak açılacak programlara katılacak olan aday sayılarını ve yıllık toplam ders saati sayısını belirlemektedir. Oluşturulan istek listeleri doğrultusunda, açılması istenen

eğitimlerle ilgili her bir eğitim için beklenen yeterli sayının gerçekleşmesi, eğitim merkezinde açılması planlanan mesleki eğitim kurslarıyla ilgili olarak çalışma ortamı ve eğitim araç-gereçlerinin sağlanması, eski mahkumların eğitimler sonucu kazanımları doğrultusunda, anekdot raporlarına dayanan istihdam türleri, mahkumların gazete ilanlarında gördükleri iş türlerine gösterdikleri ilgi ve mahkumların mesleki eğitim program istekleri göz önünde bulundurulmaktadır. Bunun sonucu olarak mühendislik, kaynakçılık ve inşaat gibi mesleki eğitim programlarına en çok istenen mesleki eğitim programları arasında olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Avustralya'da düzenlenen mesleki eğitim programlarıyla ilgili; alanyazında geçen bilgilere göre 2004 yılında yürürlüğe giren mesleki eğitim programları sözleşmesinde, katılımcı sayısının en az 6 en fazla 8-10 arası olması ve modül başına bir saat belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir (Callan, Gardner, 2005).

1.6. Türkiye’de Cezaevi Eğitimi

Türkiye’de cezaevi eğitim programları üzerine yapılmış bir çalışma bulunmaktadır. Amacı, cezaevlerinde uygulanmakta olan eğitim programlarının mahkumlara göre algılarını tespit etmek olan bir çalışmanın sonuçlarına göre; ankete katılan mahkumların %48,7’si 20-30 yaş aralığında, %66,2’si ilköğretim ve daha düşük eğitim seviyesindedir. Mahkumların suç işleme nedenlerinin çoğunlukla eğitim eksikliğinden kaynaklandığını söyleyen alanyazın bilgilerine ek olarak, mahkumların annelerinin %39,1’inin okuma-yazma bilmediği, babalarının ise %42,3’ünün ilkokul derecesinde diplomaya sahip oldukları belirtilmektedir. Buna göre aynı zamanda, mahkumların ailelerinin de eğitim seviyeleri düşüktür. İlk okuma-yazma, sosyal-kültürel etkinlikler ve mesleki eğitime devam etmiş olan mahkumların katıldığı bu araştırmaya göre; bazı mahkumların cezaevi eğitim programları üzerine olumsuz görüş bildirmesine rağmen, genel olarak mahkumlar cezaevlerinde uygulanan eğitim programlarının faydalı ve olumlu olduğunu, kendi gelecek planlarıyla ilgili özgüvenlerini artırdığını ifade etmişlerdir (Ayyıldız, 2008).

R(87)3 sayılı Avrupa Cezaevi Kuralları ve R(81)17 sayılı Yetişkin Eğitim Politikası konulu tavsiye kararları gereği; üye devletlerin hükümetlerine bütün mahkumların sınıf konuları, mesleki eğitim, yaratıcı ve kültürel etkinlikler, bedensel eğitim ve spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini içerecek şekilde tasarlanmış bir eğitime sahip olmaları gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, mahkumların dış dünyada aynı yaş gruplarına sağlanan eğitimle aynı olacak ve öğrenme fırsatlarının alanının mümkün olduğunca geniş olması gerektiği, mahkumların eğitime katılmaları esnasında maddi veya herhangi bir başka hak kaybına uğramamaları gerektiği, mahkumlar için kütüphane etkinliklerinin haftada en az bir kez kullanıma açılması gerektiği belirtilmiştir. Cezaevi

eğitim programlarının mahkumun tahliye sonrasında, eğitim etkinliklerine devam etmeleri yönünde önlemlerin alınması gerektiği ve cezaevi eğitimcilerinin uygun yetişkin eğitim yöntemlerini benimsemelerinin sağlanması için geliştirme programları sağlanması üzerinde durulmuştur. (http://www.epea.org/index.php?option=com_content&task=view&id=95&Itemid=113)

Avrupa Birliği Bakanlar Komitesi'nin R(89)12 sayılı kararında da; eğitimin temel bir hak olmasının yanında, toplumun ve bireyin kalkınmasında eğitimin önemi vurgulanmıştır. Mahkumların çok az eğitim deneyimine sahip olduğu düşüncesinden yola çıkararak, cezaevlerindeki eğitim programlarının mahkumları, hümanize ettiğini ve hapisane koşullarını iyileştirildiği gözlemlenmiştir. Bu durumun, mahkumların topluma geri dönüşlerini kolaylaştıran önemli bir yol olduğu belirtilmiştir.

(http://www.epea.org/index.php?option=com_content&task=view&id=95&Itemid=113)

Avrupa Konseyi yesi olan Türkiye, "Yetişkin Eğitim Politikası" konulu tavsiye kararlarına uyarak cezaevlerindeki eğitimi yetişkin eğitimi temelleri üzerine şekillendirmek için bir takım yasal düzenlemeler yapmıştır. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri'nin 2007 yılında yayınlamış olduğu "Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler" başlıklı 46/1 genelgesi ile Avrupa Birliği Bakanlar Kurulu Komitesi'nin R(89)12 sayılı "Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim" konulu tavsiye kararının benimsendiğini ve bu karar doğrultusunda bütün hükümlü ve tutukluların, meslek eğitim, yaratıcı ve kültürel faaliyetler, bedensel eğitim, spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini ihtiva edecek şekilde tasarlanmış bir eğitim sağlanması gerektiğini bildirmiştir (<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/27956.html>).

Türkiye'deki cezaevlerinde uygulanan eğitim ve ğretim etkinlikleri "Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun"

çerçevesinde yapılmaktadır. Kanunun 75. maddesine göre kurumlarda eğitim ve öğretimin amacı, hükümlünün kişiliğini geliştirmek, eğitimini güçlendirmek, yeni beceriler elde etmesini ve suç işleme eğilimini yok etmeyi sağlamaktır. Bu doğrultuda hükümlünün yaş, ceza süresi ve yeteneklerine öncelik verilerek ekonomik ve kültür düzeyine uygun biçimde düzenlenen temel eğitim, orta ve yüksek öğretim, meslek eğitimi, din eğitimi, beden eğitimi, kütüphane ve psiko-sosyal hizmet konularında eğitim programlarını kapsadığı belirtilmiştir (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 2004).

Kanundaki ifadelerden anlaşılacağı gibi, cezaevlerindeki eğitimin temel ortak noktası; hükümlünün eğitim eksikliklerini gidermek, yeni beceriler elde etmesini sağlamak, suça eğilimi ortadan kaldırmak gibi ana başlıklarda toplanabilir. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a(2004) ek olarak, Adalet Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında; hükümlü ve tutuklulara yönelik çeşitli eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi ile ilgili protokol (21 Şubat 2000) gereği, mesleki ve sosyal-kültürel kurs programları ile, açık ilköğretim, açık lise, açık öğretime hazırlık, destek, okuma-yazma I. ve II. kademe kurslarının düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Ceza ve İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün (2006), 26. maddesine göre ceza ve infaz kurumlarında eğitim-öğretim servisi bulunur. Bu eğitim öğretim servisinde; öğretmen ve kütüphaneci görev yapar. Aynı maddede öğretmen, "Okuma yazma bilmeyen hükümlülere, okuma yazma öğretilmesinden sorumludur. Herhangi bir nedenle öğrenme güçlüğü görülenler, öğretmen tarafından kurum en üst amirine bildirilir. Kurum en üst amiri ve öğretmen bunların okuma yazma öğrenmeleri için gereken önlemleri alır" denilmektedir. Tüzükteki ifadede de anlaşılacağı gibi, Ceza ve İnfaz Kurumlarında kurumun ihtiyacı doğrultusunda belirlenen sayı kadar

kurum öğretmeni görev yapar. Öğretmen okuma-yazma öğretmenin yanı sıra açılacak olan eğitimlerle ilgili planlama ve yürütme görevi vardır.

Cezaevlerinde, infazını çekmekte olan okula gitmemiş veya okulunu yarım bırakmış tüm hükümlüler, okuma-yazma kurslarına katılırlar. Aynı zamanda, Açık Öğretim ile ilgili hazırlık ve destek kurslarına da katılma hakları vardır. Ortaöğrenimini tamamlamış olan mahkumlar isterse üniversite sınavına girebilir. Eğitim düzeyine bakılmaksızın, Gözlem ve Sınıflandırma Kurulu'nun kararı doğrultusunda tüm mahkumlar, iş-meslek kurslarına katılabilirler (Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazına Hakkında Tüzük, 2006).

Türkiye'de Ceza ve İnfaz Kurumlarında iş ve meslek kursları planlı bir biçimde yürütülmektedir. Bu kurslar, Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı yaygın eğitim kurumlarının kuruluş, görev ve işleyişi hakkındaki yöntem ve ilkeler ile halk eğitimi merkezlerinin gözetiminde veya iş birliğinde özel öğretim kurumları mevzuatı dışında açılacak kurslarla ilgili yönetim, eğitim-öğretim, üretim, rehberlik ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemek olan, Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin (2010) 24. maddesine göre düzenlenmektedir. Bu maddeye göre kursların düzenleneceği yerler hakkında; Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri'de yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin (2010) 48. maddesine göre kurslar modüler eğitime göre planlanmaktadır. Modüler eğitim programlarının hazırlanması, incelenmesi, izlenmesi, sürekli güncellenmesi, gereksinimler doğrultusunda uygulanması ve modüllerin belirlenmesi Halk Eğitim Merkezleri ve Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir. Yönetmeliğin 42.

ve 43. maddesine göre de alan öğretmenleri ve usta öğreticiler kurs planı ve modüler programa göre ders planı yaparlar. Ders öğretmeni her modülün sonunda; yazılı, sözlü, uygulamalı sınavlar veya varsa ödev ve projelere göre başarı değerlendirmesi yapar. Kursları başarıyla tamamlayanlara kurs bitirme belgesi verilir.

Ceza infaz kurumlarında yetişkin eğitiminin yanında çocuk tutuk evlerinde hükümlü ve tutuklu olan çocukların da eğitimi yapılmaktadır. Türkiye’de Çocuk Hakları Sözleşmesi Ulusal Ek Rapor (2000)’a göre Türkiye’deki tutukevlerinde gerçekleşen eğitim etkinlikleri Çocuk Hakları Sözleşmesinin 40. maddesine göre şu alanları kapsamaktadır

1. Okuma-Yazma ve İlköğretim Belgesi alma kursları
2. Açık öğretim sınavlarına hazırlık ve destek kursları
3. Açık ilköğretim okulu ve açık öğretim lisesi sınavları
4. Üniversiteye giriş sınavları
5. Mesleki eğitim kursları
6. Sosyal kültürel faaliyetler
7. Kitaplık ve kütüphane faaliyetleri
8. Psiko-Sosyal Hizmet Servisi (<http://www.shcek.gov.tr/cocuk-haklari-sozlesmesi-ulusal-ek-rapor.aspx>).

Türkiye’de Cezaevlerinde sürdürülen eğitimler; cezaevlerinin güvenlik seviyeleri ve mimari yapıları göz önünde bulundurularak eğitim ortamları oluşturulmaktadır. Ceza İnfaz Kurumlarının güvenlik seviyelerine göre sınıflandırmaları iki kategoride toplanmaktadır. Bunlar Açık ve Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumları’dır.

1.7. Türkiye’de Ceza ve İnfaz Kurumu Türleri

Türkiye’de mimari yapısına ve yapım yılına göre farklı türlerde ceza ve infaz kurumları bulunmaktadır.

1.7.1. Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumları

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazına Hakkında Kanun (2004)’un 8. maddesine göre;

Kapalı kurumlar, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.

Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü’nün yayınlamış olduğu istatistiklere göre (2010) Türkiye’de 332 adet Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumu bulunmaktadır. (www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cezaevi_liste.xls)

Türkiye’de temel ve mesleki eğitimlerin büyük bir kısmı Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında yürütülmektedir. Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumlarının her birinin mimari yapısının farklı oluşu her cezaevinde aynı kalitede eğitimin verilmesine imkan sağlamaktadır.

Bu Ceza ve İnfaz Kurumlarında yetişkin eğitimi temel ve mesleki eğitim alanlarında yetişkin eğitimi uygulanmaktadır.

1.7.2. Açık Ceza ve İnfaz Kurumları

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun (2004)'un 14. maddesine göre;

Açık Kurumlar, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır. Bu kurumların en açık özelliği iş esasına dayalı olmalarıdır. Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün yayınlamış olduğu istatistiklere göre (2010) Türkiye'de 67 adet açık ceza ve infaz kurumu bulunmaktadır. Bunlardan 30 tanesi ayrı müdürlük çatısı altında olup, 37 tanesi ise Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumunun bir bölümünde ve aynı müdürlük teşkilatı altında toplanmaktadır. (www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cezaevi_liste.xls)

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazına Hakkında Kanun (2004)'un 13. maddesine göre:

Hükümlülerin durumlarına uygun kurumlara ayrımı, gözlem ve sınıflandırma merkezlerince yapılır. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezlerinin verdiği karara göre mahkumlar, aldıkları eğitim ve iyi hal şartları göz önünde bulundurulduğu taktirde açık cezaevlerine geçiş yapabilmektedirler. Cezaevlerinde mesleki eğitim faaliyetlerine katılan hükümlü ve tutuklular Gözlem ve Sınıflandırma Merkezi'nin belirlemiş olduğu kriterler doğrultusunda Açık Cezaevlerine alınarak infazlarını tamamlarken, aynı zamanda çalışmaktadırlar.

Türkiye'de ceza ve infaz kurumlarında yapılan eğitimleri etkileyen bir başka sebep ise güvenlik seviyelerine ek olarak mimari yapılarıdır. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da yer alan (2004) eğitim ve sosyal-kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için cezaevlerinin mimari sınıflandırmalarına göre mevcut ortamlar şöyle ifade edilebilir:

- A tipi ceza ve infaz kurumlarında; eğitim ve sosyal-kültürel faaliyetlerin yürütülmesi için Cezaevlerinde kütüphane ile konferans salonu bulunmaktadır. Genel olarak ilkokuma-yazma gibi temel eğitim etkinlikleri yürütülmektedir. Bu tip cezaevleri en eski cezaevleri arasında yer aldığından bugünün eğitim-öğretim koşullarını karşılayabilecek ortamlar bulunmamaktadır.
- B Tipi ceza ve infaz kurumlarında; temel eğitim öğretim etkinlikleri yürütülebilmektedir. Bu tip cezaevleri de en eski cezaevleri arasında yer aldığından bugünün eğitim-öğretim ve sosyal-kültürel gereksinimlerini tam olarak karşılayamamaktadır.
- C tipi ceza ve infaz kurumlarında kütüphane ve konferans salonları bulunmaktadır. Bu cezaevlerinde temel eğitim-öğretim etkinliklerinin yanı sıra iş-meslek kursları da yapılabilmektedir.
- D tipi ceza ve infaz kurumlarında kütüphane, konferans salonu, 1 adet dersane ve 16 adet çok amaçlı hobi salonları bulunmaktadır. Bu tip cezaevlerinde hükümlü-tutukluların isteklerine göre mesleki eğitim etkinlikleri yürütülebilmektedir.
- E Tipi ceza ve infaz kurumlarında çok amaçlı salon, derslikler, kütüphane ve iş atölyeleri bulunmaktadır. Bu tip cezaevleri mesleki eğitime en uygun cezaevleri arasındadır.
- F tipi cezaevlerinde; açık ve kapalı spor sahaları, iş atölyeleri, kreş, kütüphane bulunmaktadır. Bu tip cezaevleri Türkiye’de son yıllarda yapıldığı için günümüz eğitim koşullarına en yakın cezaevleri arasında sayılmaktadır.
- H tipi ceza ve infaz kurumlarında, konferans salonu ve iş atölyeleri bulunmaktadır.

- L tipi ceza ve infaz kurumları, tutuklu ve hükümlülerin; barınma, sağlık, eğitim ve her türlü iyileştirme isteklerine yanıt verecek yeterli fizikî alanlar bulunmaktadır. Ek olarak, sportif ve kültürel hizmetlerin sunulacağı mekânlar da bulunmaktadır. Bu tip cezaevleri Türkiye’de en modern cezaevleri arasında yer aldığından eğitim-öğretim etkinliklerinin yürütülmesi bakımından, gereksinime en çok yanıt veren cezaevleri arasındadır.
- M tipi ceza ve infaz kurumlarında konferans salonu, ile iş atölyeleri bulunmaktadır. Bu tip cezaevleri eski tip cezaevleri arasında yer almasına rağmen iş atölyelerinin bulunması, mesleki eğitim etkinliklerinin yürütülebilmesine olanak sağlamaktadır.
- T tipi ceza ve infaz kurumlarında, tutuklu ve hükümlülerin barınma, sağlık, eğitim ve her türlü iyileştirme isteklerine yanıt verecek yeterli fizikî alanlar bulunmaktadır. Bu etkinliklere ek olarak, sportif ve kültürel hizmetlerin sunulacağı alanlar bulunmaktadır. (<http://www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cik.html>)

Ceza infaz kurumlarında eğitim ve iyileştirme etkinlikleri çerçevesinde iş atölyeleri, dersane ve kütüphaneler yer almaktadır. Bu tip cezaevleri Türkiye’de en son yapılan cezaevleri arasında yer aldığından eğitim-öğretim etkinlikleri günümüz gereksinimlerini karşılayabilecek şekilde düşünülmüştür.

1.7.3. Türkiye’de Cezaevlerinde Hükümlü Çalıştırılması

Türkiye’de cezaevlerinde hükümlü çalıştırılması “4301 Sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu’nun Kuruluş ve İdaresine Dair Kanun’a (1997)” dayanmaktadır. Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevlerinin amacı, hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat

öğrenmeleri amacına yönelik olarak çalışmalarını sağlamak üzere; İş Yurtları açmak ve bunların bütün mali ve idari işlerini bir merkezden düzenlemek ve yönetmektir.

4301 Sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu'nun Kuruluş ve İdaresine Dair Kanun (1997)'un 6. maddesine göre; İş Yurtları, hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarını koruyup geliştirmek veya bunlara bir meslek ve sanat öğretmek, bu suretle üretilen ekonomik değerleri pazarlamak için ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerdir.

İş ve Meslek Kurslarını bitiren hükümlüler kendi istekleri doğrultusunda isterlerse, İş Yurtları bünyesinde çalışabilirler. İş Yurtları bünyesinde çalışan hükümlü ve tutukluların yürüttüğü faaliyetler sonucunda her ay sonunda gündelikleri verilir (4301 Sayılı, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu'nun Kuruluş ve İdaresine Dair Kanun, 1997).

II: PROBLEM

Araştırmanın bu bölümünde, problem cümlesini, alt problemleri araştırmanın amacını ve önemini araştırmanın temel sayıtları ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

II.1. PROBLEM CÜMLESİ

“Mersin ilinde C ve E Tipi Kapalı Cezaevinde verilen mesleki eğitim programlarının bazı boyutları hakkında öğretmenlerin ve mahkumiyeti süresinde eğitime katılan hükümlü ve tutukluların görüşleri ile iç ve dış motivasyonlarla seçilen meslek kursları arasındaki ilişkiler nelerdir?”

II.1.2. Alt Problemler

1. Mersin C ve E Tipi Kapalı Cezaevinde verilen mesleki eğitim programları hakkında programa katılan hükümlü ve tutuklu (mahkum öğrencilerin) görüşleri nelerdir?
2. Mersin C ve E Tipi Kapalı Cezaevinde Hapishanelerde verilen mesleki eğitim programları hakkında öğretmenlerin görüşleri nelerdir ?
3. Motivasyon (iç ve dış sebepler) ve alınan mesleki eğitim arasındaki ilişki nedir?
4. Hükümlü ve tutuklu ile öğretmenlerin eğitimi değerlendirme arasındaki ilişki nelerdir?
5. Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki eğitim düzeyi ile materyal yeterliklerini değerlendirme arasındaki ilişki nedir?

II.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırma ile cezaevlerinde hükümlü ya da tutuklu olarak bulunan yetişkinlerin görüşlerine göre, mesleki eğitim programlarının hükümlü ve tutuklular üzerinde işleyen değerlendirmeleri amaçlanmıştır.

Bu araştırma cezaevlerinde almış oldukları iş-meslek eğitiminin sonunda yeniden suç işleme eğilimlerini azaltmak adına, hükümlü ve tutukluların, infaz süreleri esnasında ve tahliye sonrasında iş-meslek edinebilmeleri, topluma yeniden uyum sağlayabilmeleri yönünde mesleki eğitim programlarının uygulanması sırasında ortaya çıkacak gereksinimlerin tespiti açısından büyük önem taşımaktadır. Mesleki eğitim programlarının cezaevlerinde uygulanması aşamasında gözlenen sıkıntıların tespiti açısından katkı getireceği düşünülmektedir.

II.3. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ SAYILTIAR

1. Öğretmenlerin uygulanan anket sorularını gerçek görüşlerine göre yanıtladıkları varsayılmaktadır.
2. Hükümlü ve tutukluların uygulanan anket sorularını gerçek görüşlerine göre yanıtladıkları varsayılmaktadır.

II.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Mersin E Tipi ve Tarsus C Tipi Ceza ve İnfaz Kurumunda bulunan iş-meslek kurslarına devam eden hükümlü veya tutuklular.
2. Mersin E Tipi ve Tarsus C Tipi Ceza ve İnfaz Kurumunda iş-meslek kurslarının öğreticiliğini yapmış öğretmenler.

BÖLÜM III: YÖNTEM

III.1 EVREN

- Çalışmanın evrenini 2010 yılında Mersin E Tipi ve Tarsus C Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumunda bulunan iş-meslek kurslarına katılan 500 hükümlü ve tutuklu oluşturmaktadır.
- İş-meslek kurslarında görevli öğretmen evreninin sayısı ise 11'dir.

III.2 ÖRNEKLEM

- Bu çalışma için 2010 yılı Mart-Nisan aylarında Mersin E Tipi ve Tarsus C Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Müdürlüğü'nde yetkili kişilerin görüşleri alınarak, öğretmenlerin yönlendirmesiyle ve cezaevi yönetimi görüşüyle iş-meslek kursuna katılan mahkumlardan araştırma için görüş belirtmek isteyen 240 hükümlü/tutuklu örneklem olarak seçilmiştir.
- İş-meslek kurslarına katılan cezaevlerinde görevli öğretmenlerin ise tamamına ulaşılmış olup toplam sayı 11'dir.

Hükümlü ve Tutuklulara Ait Demografik Bilgiler

Hükümlü ve tutuklu anketine ait demografik bilgilere ait bulgular Tablo 1 ile Tablo 10 arasında verilmiştir.

Hükümlü ve tutuklu anketi madde no 1 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların infaz durumuna göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların oranına bakıldığında %47,5'i tutuklu olup, %52,5 'i ise hükümlüdür.

TABLO 1. Hükümlü ve Tutukluların İnfaz Durumuna Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde
18-25 Yaş Aralığı	126	52,5
26-34 Yaş Aralığı	66	27,5
35-44 Yaş Aralığı	36	15,0
45-64 Yaş Aralığı	12	5
Toplam	240	100,0

Hükümlü ve tutuklu anket madde no 2 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların yaşlarına göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 2’ye göre hükümlü ve tutuklulardan %52,5’i 18-25 yaş aralığında, %27,5’i 26-34 yaş aralığında, %15’i 35-44 yaş aralığında, %5’i ise 45-64 yaş aralığındadır.

TABLO 2. Hükümlü ve Tutukluların Yaşlarına Göre Dağılımı

İnfaz Durumu	Frekans	Yüzde
Tutuklu	114	47,5
Hükümlü	126	52,5
Toplam	240	100,0

Anket madde no 3 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların doğum yerlerine göre dağılımını Tablo 3’de gösterilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların %58,4’ünün doğum yeri Mersin ve komşu il olan Adana’dır. Anketin uygulandığı Mersin ilinin bulunduğu coğrafi bölgeyi ele alacak olursak, hükümlü ve tutukluların %67,6’sı Akdeniz Bölgesi’nde doğmuştur.

TABLO 3. Hükümlü ve Tutukluların Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

İllere Göre Doğum Yeri	Frekans	Yüzde
Adana	93	38,8
Adıyaman	4	1,7
Ankara	1	0,4
Bingöl	1	0,4
Diyarbakır	28	0,4
Elazığ	1	0,4
Gaziantep	9	3,8
Hakkari	2	0,8
Hatay	5	2,1
Mersin	47	19,6
İstanbul	2	0,8
Kayseri	2	0,8
Malatya	4	1,7
Kahramanmaraş	4	1,7
Mardin	4	1,7
Muş	1	0,4
Siirt	1	0,4
Sivas	1	0,4
Şanlıurfa	7	2,9
Uşak	1	0,4
Van	1	0,4
Aksaray	1	0,4
Kilis	1	0,4
Osmaniye	13	5,4
Yurtdışı	1	0,4
Toplam	240	100,0

Anket madde no 4 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki eğitim durumu Tablo 4’de verilmiştir. Buna göre; hükümlü ve tutukluların %17,5’i hiç okula gitmemiş, %24,6’sı ilkokul terk, %21,7’si ilkokul mezunu, 19,6’sı ilköğretim mezunu, 12,9’u lise ve dengi meslek okulu mezunu, %3,8’i ise yüksekokul veya fakülte mezunudur. Bu doğrultuda, hükümlü ve tutukluların %83,4’ü ilköğretim ve daha düşük eğitim düzeyindedir. Bu durum Torre ve Fine (2005) ile LoPinto’nun (2005) görüşlerini desteklemektedir.

TABLO 4. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevi Öncesi Eğitim Durumlarını Gösteren Dağılım

Eğitim Düzeyi	Frekans	Yüzde
Okula Gitmedim	42	17,5
İlkokul Terk	59	24,6
İlkokul Mezunu	52	21,7
İlköğretim Mezunu	47	19,6
Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu	31	12,9
Yüksekokul ve Fakülte Mezunu	9	3,8
Toplam	240	100,0

Anket madde no 5 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların annelerinin ve babalarının eğitim durumları Tablo 5’de verilmiştir. Buna göre; hükümlü ve tutukluların annelerinin %77,9’u okula gitmemiş, %6,7’si ilkokul terk, %9,6’sı ilkokul mezunu, %2,1’i ilköğretim mezunu, %2,1’i lise veya dengi meslek okulu mezunu, %1,7’si yüksekokul veya fakülte mezunudur. Hükümlü ve tutukluların babalarının ise, %72,5’i okula gitmemiş, %7,5’i ilkokul terk, %13,3’ü ilkokul mezunu, %1,7’si ilköğretim mezunu, %3,8’i lise veya dengi meslek okulu mezunu, %1,8’i yüksekokul veya fakülte mezunudur. Bu doğrultuda, hükümlü ve tutukluların annelerinin % 96,3’ü ilköğretim ve daha düşük eğitim düzeyinde olup, hükümlü ve tutukluların babalarının ise %95’i ilköğretim mezunu ve daha düşük eğitim düzeyindedir.

TABLO 5. Hükümlü ve Tutukluların Anne ve Babalarının Eğitim Düzeylerini Gösteren Dağılım

Eğitim Düzeyi	Anne		Baba	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Okula Gitmedi	187	77,9	174	72,5
İlkokul Terk	16	6,7	18	7,5
İlkokul Mezunu	23	9,6	32	13,3
İlköğretim Mezunu	5	2,1	4	1,7
Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu	5	2,1	9	3,8
Yüksekokul ve Fakülte Mezunu	4	1,7	3	1,3
Toplam	240	100	240	100,0

Anket madde no 6 ile tespit edilen, hükümlü ve tutukluların Ceza ve İnfaz Kurumunda Bulunma Süreleri Tablo 6’da verilmiştir. Buna göre; hükümlü ve tutukluların %42,5’i 0-11 ay arasındaki süreyle cezaevinde bulunmakta, %19,2’si 12-24 ay arasında cezaevinde bulunmakta, %14,6’sı 25-47 ay arasında cezaevinde bulunmakta, %14,2’si 4-6 yıl arasında cezaevinde bulunmakta, %9,6’sı 7 yıldan daha fazla süredir cezaevinde bulunmaktadır.

TABLO 6. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevinde Bulunma Sürelerini Gösteren Dağılım

Zaman Aralığı	Frekans	Yüzde
0-11 Ay	102	42,5
12-24 Ay	46	19,2
25-47 Ay	35	14,6
4-6 Yıl	34	14,2
7 Yıl ve Üstü	23	9,6
Toplam	240	100,0

Anket madde no 7 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların medeni durumları Tablo 7’de verilmiştir. Buna göre, ankete katılan hükümlü ve tutukluların, %57,5’i bekar, %34,6’sı evli, %7,9’u boşanmıştır.

TABLO 7. Hükümlü ve Tutukluların Medeni Durumlarını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Bekar	138	57,5
Evli	83	34,6
Boşanmış	19	7,9
Toplam	240	100,0

Hükümlü ve tutuklu anketine ait sosyal ve ekonomik durum bilgilerini gösteren bulgular Tablo 12, Tablo 13 ve Tablo 14’de verilmiştir.

Anket madde no 8 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önce bir işte çalışıp çalışmadıklarına dair bulgular Tablo 8’de verilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların % 73,75’i cezaevine girmeden önce bir işte çalışmamakta olup, % 26,25’i ise bir işte çalışmakta olduğunu belirtmiştir.

TABLO 8. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önce Bir İşte Çalışıp/Çalışmadıklarını Gösteren Dağılım

Cezaevine Girmeden Önce Çalışma Durumu	Frekans	Yüzde
Cezaevine girmeden önce bir işte çalışıyordum	177	73,75
Cezaevine girmeden önce bir işte çalışmıyordum	63	26,25
Toplam	240	100,0

Anket madde no 9 ile tespit edilen; hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki aylık gelirlerini gösteren dağılım Tablo 9’da verilmiştir. Buna göre; ankete katılan hükümlü ve tutukluların %48,8’i 0-550 TL arası bir gelire, %27,5’i 551-1000 TL arası bir gelire, %13,3’ü 1001-1500 TL arası bir gelire, %5’i 1500-2000 TL arası bir gelire, %5,4’ü 2000 TL’den daha fazla bir gelire sahip olduğunu ifade etmiştir.

TABLO 9. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önce Aylık Gelir Aralığını Gösteren Dağılım

Gelir Aralığı	Frekans	Yüzde
0-550 TL	117	48,8
551-1000 TL Arası	66	27,5
1001-1500 TL Arası	32	13,3
1500-2000 TL Arası	12	5,0
2000 TL'den Fazla	13	5,4
Toplam	240	100,0

Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki sosyal güvenceleriyle ilgili anket madde no 10 ile tespit edilen dağılım Tablo 10'de verilmiştir. Buna göre ankete cevap veren hükümlü ve tutukluların %25'i SSK'lı, %7,9'u Bağkur'lu, %1,7'si Emekli Sandığı, %65,4'ü ise sosyal güvencesinin olmadığını ifade etmiştir.

TABLO 10. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önce Sosyal Güvencelerini Gösteren Dağılım

Sosyal Güvence	Frekans	Yüzde
SSK	60	25,0
Bağkur	19	7,9
Emekli Sandığı	4	1,7
Sosyal Güvencem Yoktu	157	65,4
Toplam	240	100,0

Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler

Öğretmen anketi, madde no 1 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cinsiyetlerine dair bilgiler Tablo 11’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %81,8’i erkek, %18,2’si kadındır.

TABLO 11. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Erkek	9	81,8
Kadın	2	18,2
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 2 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin yaşlarına göre dağılımları Tablo 12’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %90,9’u 26 ve üzeri, %9,1’i ise 25 yaş ve altındadır.

TABLO 12. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde
25 Yaş Altı	1	9,1
26 ve Üzeri	10	90,9
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 3 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin medeni durumlarına göre dağılımları Tablo 31’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %27,3’ü bekar, %72,7’si ise evlidir.

TABLO 13. Öğretmenlerin Medeni Durumunu Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Bekar	3	27,3
Evli	8	72,7
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 4 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin öğreticilik statüsünü gösteren dağılım Tablo 14’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %54,6’sı usta öğretici, %9,1’i C.İ.K. personeli, %36,4’ü ise ücretli öğretmendir.

TABLO 14. Öğretmenlerin Öğreticilik Statüsünü Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Usta Öğretici	6	54,6
C.İ.K. Personeli	1	9,1
Ücretli Öğretmen	4	36,4
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 5 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin öğrenim durumunu gösteren dağılım Tablo 15’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %18,2’si lise mezunu, %27,3’ü Yüksekokul mezunu, %54,5’i ise fakülte mezunudur.

TABLO 15. Öğretmenlerin Öğrenim Durumunu Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Lise Mezunu	2	18,2
Yüksek Okul Mezunu	3	27,3
Fakülte Mezunu	6	54,5
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 6 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevi dışında başka bir kurumda görevli olup olmadığını gösteren dağılım Tablo 16’da verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %18,2’si ilköğretim okulunda, %9,1’i Genel Liselerde, %18,2’si Halk Eğitim Merkezi’nde görevli olup, %54,5’i ise cezaevi dışında herhangi bir kurumda çalışmamaktadır.

TABLO 16. Öğretmenlerin Cezaevi Dışında Hangi Kurumda Çalıştığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
İlköğretim Okulu	2	18,2
Genel Lise	1	9,1
Halk Eğitim Merkezi	2	18,2
Hiç Biri	6	54,5
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 7 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan eğitim programlarından hangisinin öğretmenliğini yaptığını gösteren dağılım Tablo 17’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin tamamı iş-meslek eğitimi programlarının öğretmenliğini yapmaktadır.

TABLO 17. Öğretmenlerin Hangi Eğitim Programının Öğretmenliğini Yaptığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
İş-Meslek Eğitimi	11	100,0
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 8 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kurslarından hangisinin öğretmenliğini yaptığını gösteren dağılım Tablo 18’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %9,1’i El Sanatları öğreticiliği, %18,2’si Kilim-Dokuma öğreticiliği, %18,2’si Tekstil öğreticiliği, %18,2’si Erkek Berberliği öğreticiliği, %18,2’si Aşçılık öğreticiliği, %9,1’i Ev Tipi Klima Bakım-Montaj-Onarım öğreticiliği, % 9,1’i ise Doğalgaz Tesisatçılığı öğreticiliği yapmaktadır.

TABLO 18. Öğretmenlerin Hangi İş-Meslek Eğitiminin Öğreticiliğini Yaptığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
El Sanatları	1	9,1
Kilim Dokuma	2	18,2
Tekstil	2	18,2
Erkek Berberliği	2	18,2
Aşçılık	2	18,2
Ev Tipi Klima Sistemleri Montaj-Bakım-Onarım	1	9,1
Doğalgaz Tesisatçılığı	1	9,1
Toplam	11	100,0

III.3 BİLGİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Anket Oluşturma

a) Hükümlü / Tutuklulara Yönelik Anket

Önce yetişkin eğitimi kuramları bilgileri ışığında açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Bu açık uçlu sorular; cezaevlerinde yapılan araştırmalardaki sınırlılıklar sebebiyle direk hükümlü/tutuklulara erişilemediği için Mersin E Tipi Kapalı Cezaevindeki öğretmenlere verilmiş ve onların yönlendirmeleri dikkate alınarak kapalı uçlu anket soruları türüne dönüştürülmüştür. Daha sonra bu sorular Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nce tekrar yönlendirmeler yapılarak düzenlenmiştir.

Sorular Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında 2004 tarihli Tüzük'e göre son halini almıştır. Böylelikle eğitim programının kısıtlı sayıdaki boyutları hakkında görüşler elde edilebilmiştir. Bu anket soruları daha sonra Cezaevi öğretmenlerine tekrar verilerek kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Anket soruları bir dersle ilgili öğrenci ve öğretmen hedefleri, derslerin haftalık süreleri, öğretim alan ve mekanı, öğretim içerik türleri, sınavın olup olmadığı türündeki boyutlarla sınırlıdır.

b) Cezaevi Öğretmenlerine Yönelik Anket

Hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak geliştirilen anket maddeleri öğretmen görüşleri alınarak ve yine Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü yönlendirmeleri dikkate alınarak tekrar öğretmenlere yönelik olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemede demografik unsurlar, program düzenleme, programa katılacak öğrenci niteliği, programın faydalılığı, değerlendirme, içerik, araç-gereç, süre ile hükümlü ve tutuklulara yönelik motivasyon boyutları ele alınmıştır.

Alt Problemlere Göre Anket Maddelerinin Sınıflandırılması

Birinci alt problem doğrultusunda anketteki maddeler şu şekilde tasnif edilmiştir:

Hükümlü ve Tutuklu Anketine Ait Demografik Bilgiler:

İlk yedi madde hükümlü ve tutukluların eğitim ve aile durumunu tanımaya yönelik sorular olup hükümlü ve tutukluların demografik özelliklerini içermektedir. Bu bilgilere ait tanımlayıcı istatistikler olarak frekans tabloları olarak verilmiştir.

Hükümlü ve Tutuklu Anketine Ait Sosyal ve Ekonomik Durum Bilgileri

Bireyin sosyal ve ekonomik durumunu ölçmeye yönelik sorular 8-9 ve 10. Maddelerde verilmiştir. Yine bu maddelerin tanımlayıcı istatistikleri olarak frekans tabloları verilmiştir.

Hükümlü ve Tutuklu Anketine Ait Eğitim ve Sosyal Faaliyetlere Yönelik Sorular

Son bölümde ise hükümlü ve tutukluların ceza ve infaz kurumlarında aldığı eğitim ve sosyal faaliyetlere yönelik sorular 11-23 arasında sorulmuştur. Bu maddeler içinde tanımlayıcı istatistikleri olarak frekans tabloları verilmiştir.

Programın bazı boyutları hakkında anket maddeleri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

Hükümlü ve Tutuklu Anketiyle Sorgulanan Mesleki Programın Bazı Boyutları

Programın boyutlarını gösteren Tablo 19, anket sorularından hangilerinin hangi boyutlarla karşılıklı olduğunu belirlemektedir.

Tablo 19. Mersin'deki Cezaevlerinde Yapılan Mesleki Eğitimin Hükümlü ve Tutuklu Anketiyle Sorgulanan Bazı Boyutları

Boyutlar	Hedef	İçerik Türü	Haftalık Süre	Öğretim Materyalleri	Sınav	Sınıf Yoğunluğu	Kurs Türü
Anket Madde No	14, 15	18	16	19, 20	21	17	13

- Bir mesleki eğitimi seçme isteği öğrencinin hedefidir. Yani bir eğitimi neden aldığını belirtmektedir.
- Madde 14 ve 15 kay-kare dışında ayrıca frekans olarak öğrenme hedefini göstermek üzere tablolandırılmıştır.
- Hükümlü ve tutukluların Ceza ve infaz kurumunda uygulanan iş ve meslek eğitimi kurslarına katılma nedeni ile eğitim tamamlandıktan sonra mesleki eğitimin faydalı olup olmadığı düşüncesi arasındaki ilişki bir çapraz tablo ile sunulmuş olup bu çapraz tablonun istatistiksel anlamlılığı ise kay kare testi ile ortaya koyulmuştur.
- Eğitimin haftalık süresi için madde 16 seçilmiştir.
- Sınıf yoğunluğunu belirlemek için madde 17 seçilmiştir.
- İçerik tür ve çeşitlerini ve yeterliliğini belirlemek için madde 18 ve 19 seçilmiştir.
- Eğitimin sınavla bitip bitmediğini belirtmek için madde 20 seçilmiştir.
- Kurs türünü/ismini gösteren madde 13'te ayrıca frekanslar halinde verilmiştir.

İkinci alt problem, öğretmen görüşlerine yöneliktir:

Öğretmen Anketine Ait Demografik Bilgiler

Cezaevlerinde mesleki eğitim veren öğretmenlerin demografik bilgileri anket madde 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ile tespit edilme yoluna gidilmiştir. Bu tür öğretmenler Halk Eğitim Merkezleri'nde çalışan öğretmen özellikleri gösterebildikleri için nitelikleri usta öğretici özelliğinde de olabilmektedir.

Mesleki eğitim programının bazı boyutlarını sorgulayan ve öğretmenlere verilen anket maddeleri şu şekilde sınıflandırılmıştır. Programın boyutlarını gösteren Tablo 20, cezaevlerinde kısıtlı ve sınırlı ortamda yapılan eğitim programının boyutlarını göstermektedir.

Tablo 20. Mesleki Eğitimin Öğretmen Anketiyle Sorgulanan Bazı Boyutları

Boyutlar	Programın Nereden Temin Edildiği	İçerik Türü	Haftalık Süre	Öğretim Materyalleri	Sınav	Kurs Türü
Anket	9	18	21	19, 20	17	8
Madde No						

Bunun dışında kalan sorular ise hükümlü ve tutukluların anketinde yer alan diğer boyutlarla eşleştirilerek bulgular bölümünde değerlendirilmiştir.

Üçüncü alt probleme uygun olarak aşağıda Tablo 21’de gösterildiği şekilde kay-kare çalışmaları yapabilecek bağımlı-bağımsız değişken çalışmaları ortaya konulmuştur.

Bu çalışmalar, demografik özellikler ile (infaz durumu, önceki eğitim durumu, medeni durum) iş ve mesleki eğitim faaliyetlerine katılma arasındaki ilişki kay kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Tablo 21. Anket Sorularına Göre Bağımlı-Bağımsız Değişkenler İlişkisi

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken
Demografik Bilgiler: 1, 4, 7	
İç Sebepler Anket Madde No: 8, 9, 14, 15, 22, 23	Madde No: 13
Dış Sebepler Anket Madde No: 11, 12	

Demografik özelliklerin bazıları ile ceza ve infaz kurumunda uygulanan iş ve mesleki eğitim faaliyetlerinden hangisine katıldıkları arasındaki ilişki kay kare analizi ile ortaya konulmuştur. Bu ilişkiler infaz durumu ile ceza ve infaz kurumunda uygulanan iş ve mesleki eğitim faaliyetlerinden hangisine katıldıkları; ceza ve infaz kurumuna gitmeden önceki eğitim durumu ile ceza ve infaz kurumunda uygulanan iş ve mesleki eğitim faaliyetlerinden hangisine katıldıkları; medeni hal ile ceza ve infaz kurumunda uygulanan iş ve mesleki eğitim faaliyetlerinden hangisine katıldıkları arasındaki ilişkidir.

İç sebeplerden ceza infaz kurumuna girmeden önce bir işte çalışıp çalışmadığı, ceza infaz kurumuna girmeden önceki aylık gelir durumu, kapalı ceza infaz kurumundayken iş-meslek kurslarına katılma sebebi, iş-meslek kurslarının faydalı olup olmadığına dair hükümlü ve tutuklu düşünceleri, alınan iş-meslek kursu sonunda İş-Yurtları bünyesinde çalışma isteği, tahliye sonrasında İş-Kur'a alınan mesleki eğitim ile ilgili olarak başvuru durumu ile hükümlü ve tutukluların katıldıkları iş-meslek eğitimlerinden hangisine katıldıkları arasındaki ilişki kay-kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Dış sebeplerden eğitim almada etkenin kim olduğu, eğitim almada etken arkadaş ise eğitim almış bir arkadaş olup olmadığı ile iş-meslek eğitimlerinden hangisine katıldıkları arasındaki ilişki kay-kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Dördüncü alt probleme uygun olarak yapılabilecek kay kare analizleri Tablo 22'de özetlenmiştir.

Tablo 22. Öğretmen ve Hükümlü ve Tutuklu Anketine Göre Bağımlı-Bağımsız Değişkenler İlişkisi

	Bağımsız Değişken (Öğretmenler)	Bağımlı Değişken (Hükümlü ve Tutuklular)
Nedenler/Sonuçlar	Madde 10	Madde 14
	Madde 12	Madde 15
	Madde 13	Madde 23
	Madde 22	Madde 22
Eğitimi Değerlendirme	Madde 21	Madde 16

Öğretmenlere göre hükümlülerin eğitimi tercih etme nedenleri ile hükümlü ve tutukluların tercih etme nedenleri arasındaki ilişki kay kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Öğretmenlerin, verilen eğitimlerin meslek kazandırma yönünden faydalı olup olmadığını düşünmelerine ilişkin görüşleri ile, hükümlü ve tutukluların aldıkları mesleki eğitimin faydalı olup olmadığına ilişkin görüşleri arasındaki ilişki kay-kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Öğretmenlere görüşlerine göre, hükümlü ve tutukluların tahliye olduktan sonra bir işte çalışma düşünceleri ile hükümlü ve tutukluların görüşlerine göre tahliye olduktan sonra bir işte çalışıp çalışmadıklarını gösteren ilişki kay kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Öğretmenlerin anketinde yer alan, C.İ.K. içinde veya İş-Yurtları bünyesinde çalışma imkanı olup olmadığına dair öğretmen görüşleri ile, hükümlü ve tutuklu anketinde yer alan tahliye sonrasında aldığınız iş-meslek kursları ile ilgili istihdam edilmek üzere İş-Kur Müdürlüğü'ne başvuru yapıp yapmayacaklarına dair hükümlü ve tutuklu görüşleri arasındaki ilişki kay-kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Öğretmenlere göre eğitimin haftada kaç gün devam ettiğini gösteren görüşleri ile hükümlü ve tutukluların haftada kaç gün eğitime katıldıklarına dair görüşleri arasındaki ilişki kay-kare analizi ile ortaya konulmuştur.

Bağımsız değişkenler yetişkin eğitiminde yer alan motivasyon kuramında olduğu gibi iç ve dış sebepler olarak iki gruba ayrılmıştır.

- İç sebepler, cezaevine girmeden önceki bir işte çalışmanın, iş sahibi olmanın ve sanki bu eğitimin hizmet içi eğitim şeklinde düşünülmüş ve madde 8 alınmıştır.

- Cezaevine girmeden önceki aylık geliri kaybetmemek veya daha iyi bir gelire sahip olmak iç sebep olarak düşünölmüş ve madde 9 alınmıştır.
- Sertifika almak, bir meslek sahibi olmak, İş-Yurtları bünyesinde çalışmak vb. konuların yanı sıra koğuştan çıkabilme olanağı sağlamak, zaman değerlendirmek, hobi amaçlı konuya ilgi duymak, bir iç sebep olarak kabul edildiğı için madde 14 alınmıştır.
- Mesleki eğitimin faydalı olup olmadığı sorgulandığı için madde 15 alınmıştır.
- Cezaevlerinde çalışmak ve cezaevine yardımcı olmak, sigorta türünde fayda sağlayan İş-Yurtları bir iç sebep olarak düşünölmüş ve madde 22 seçilmiştir.
- İş-Kur aracılığıyla sertifikalı, nitelikli işçi olma imkanına sahip olup olmamayı düşünenler için iç sebep olarak madde 23 seçilmiştir.
- Cezaevlerinde eğitim almaya yönlendiren bazı dış unsurlar vardır. Bu dış unsurların tespiti dış sebep olarak kabul edilmiş, madde 11 dış sebep olarak seçilmiştir.
- Eğer, madde 11'de arkadaş tavsiyesi ile yönlendirme olduysa, bunu yönlendiren arkadaşının eğitim alan koğuş arkadaşının olup olmadığı sorgulanmıştır. Bu da madde 12'de kendini göstermektedir.

- Demografik bilgilerde tutuklu veya hükümlü olması, ceza ve infaz kurumundan önceki eğitim durumu, medeni durumu bağımsız değişken olarak kabul edildiğinden madde 1, 4, 7 seçilmiştir.
- Bağımlı değişken olarak, hükümlü ve tutuklunun aldığı kurs türünü tanımlayan anket madde no 13 alınmıştır.
- Bağımlı-bağımsız değişken arasındaki ilişkilerde kay-kareye bakılmış ve yorumlanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri ile ilgili veriler, uygun istatistik teknikler kullanılarak analiz edilmiş, tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın I. alt problemi; “Mersin C ve E Tipi Kapalı Cezaevinde verilen mesleki eğitim programları hakkında programa katılan hükümlü ve tutukluların (mahkum öğrencilerin) görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Bu alt problemde hükümlü ve tutukluların; eğitim ve sosyal faaliyetlere yönelik sorulara ait bulgular Tablo 23 ile Tablo 30 arasında verilmiştir.

Hükümlü ve tutukluların cezaevinde eğitim almalarında anket madde no 11 ile tespit edilen etkenler Tablo 23’de verilmiştir. Tablo 23’e göre, hükümlü ve tutukluların %23,3’ü kurum öğretmeninin, %20’si Ceza ve İnfaz Kurumu arkadaşının, %5,4’ü C.İ.K. personelinin, %4,6’sı sosyal çalışmacının, %2,9’u ailesinin eğitime katılmalarında etken olduğunu belirtmiştir. %43,8’i ise bu maddeye cevap vermemiştir.

TABLO 23. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevinde Eğitime Katılmalarındaki Etkene İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde
Kurum Öğretmeni	56	23,3
Ceza ve İnfaz Kurumu Arkadaşım	48	20
C.İ.K. Personeli	13	5,4
Sosyal Çalışmacı	11	4,6
Ailem	7	2,9
Sebep Belirtmeyenler	105	43,8
Toplam	240	100,0

Ankete katılan hükümlü ve tutukluların cezaevinde eğitim almalarındaki etkeni tespit etmeye yönelik madde 11'e verilen cevaplarda, Ceza ve İnfaz Kurumu Arkadaşım cevabını verenlerin dağılımı Tablo 24'de verilmiştir. Anketin 11 nolu maddesine yanıt veren 48 hükümlü ve tutukludan, hükümlü ve tutuklulardan cezaevinde eğitim almanızda ceza ve infaz kurumu arkadaşım seçeneğini işaretleyenlerin, %83,3'ünün C.İ.K. içinde eğitim almış koğuş arkadaşımın, %16,7'sinin ise C.İ.K. içinde eğitim almamış koğuş arkadaşımın, eğitim almasında etken olduğunu belirtmiştir.

TABLO 24. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Almalarında Etkenin Ceza İnfaz Kurumu Arkadaşlarına Göre Dağılımı

Eğitim Almanızda Arkadaş Etkeninin Dağılımı	Frekans	Yüzde
C.İ.K içinde eğitim almış koğuş arkadaşım	40	83,3
C.İ.K. içinde eğitim almamış koğuş arkadaşım	8	16,7
Toplam	48	100,0

Hükümlü ve tutukluların katılmış olduğu kurs türünü gösteren dağılım Tablo 25’de gösterilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların, % 6,7’si Fırıncılık, %24,2’si Tekstil, % 13,3’ü Aşçılık, %10,8’i Erkek Berberliği, %1,3’ü Elektrik Tesisatçılığı, %7,9’u Doğalgaz Tesisatçılığı, %10’u Kilim Dokuma, %3,3’ü Bilgisayar Kursu, %0,4’ü Kalorifer Ateşçiliği, %8,3’ü El Sanatları Kursu, %6,7’si Boya-Badana, %14,17’si Ev Tipi Klima Montaj-Bakım-Onarım Kursu’na katılmıştır.

TABLO 25 . Hükümlü ve Tutukluların Katıldığı İş-Meslek Kurslarının Türüne Gösteren Dağılım

Kurs	Frekans	Yüzde
Fırıncılık	16	6,7
Tekstil	58	24,2
Aşçılık	32	13,3
Erkek Berberliği	26	10,8
Elektrik Tesisatçılığı	3	1,3
Doğalgaz Tesisatçılığı	19	7,9
Kilim Dokuma	24	10
Bilgisayar Kursu	8	3,3
Kalorifer Ateşçiliği	1	0,4
El Sanatları Kursu	20	8,3
Boya Badana	16	6,7
Ev Tipi Klima Montaj-Onarım-Bakım	17	14,17
Toplam	240	100

Hedefler

Hükümlü ve tutukluların iş-meslek kurslarına katılma sebeplerini gösteren bulgular Tablo 26’da gösterilmiştir. Buna göre, hükümlü ve tutukluların %36,3’ü meslek sahibi olmak için, %33,3’ü sertifika almak için, %9,6’sı tahliye sonrasında iş bulmak için, %9,2’si zaman değerlendirmek için, %4,6’sı koğuştan çıkabilmek için, %4,2’si İş-Yurtları bünyesinde çalışıp ücret almak için, %2,9’u bu konuya ilgi duyduğu için (hobi amaçlı) iş-meslek kurslarına katıldıklarını belirtmişlerdir.

TABLO 26. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kursuna Katılma Sebeplerini Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Meslek Sahibi Olmak İçin	87	36,3
Sertifika Almak İçin	80	33,3
Tahliye sonrasında iş bulmak için	23	9,6
Zaman değerlendirmek için	22	9,2
Koğuştan çıkabilmek için	11	4,6
İş Yurtları Bünyesinde çalışıp, ücret almak için	10	4,2
Bu konuya ilgi duyduğum için (hobi amaçlı)	7	2,9
Toplam	240	100

Hükümlü ve tutukluların, katılmış oldukları iş-meslek kurslarının faydalı olup olmadığını gösteren dağılım Tablo 27’de gösterilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların %86,7’si katılmış oldukları iş-meslek kursunun faydalı, %13,3’ü ise katılmış oldukları iş-meslek kursunun faydalı olmadığını belirtmiştir.

TABLO 27. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kurslarının Faydalı Olup-Olmadığına Dair Görüşlerinin Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Faydalı Buluyorum	208	86,7
Faydalı Bulmuyorum	32	13,3
Toplam	240	100,0

Hükümlü ve tutukluların iş-meslek kursuna katılma sebepleri ile iş-meslek kursunun faydalı olup olmadığı düşüncesi arasındaki ilişki sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

TABLO 28. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kursuna Katılma Sebepleriyle Kursun Faydalı Olup/Olmadığına Dair Görüşlerinin Kay Kare Analizini Gösteren Tablo

		Kursun Faydalı Olup Olmadığına Dair Görüşler		
		Faydalı	Faydalı Değil	P
İş-Meslek Kursuna Katılma Sebebi	Sertifika Almak İçin	71	9	0,484
	Meslek Sahibi Olmak İçin	72	15	
	Tahliye sonrasında iş bulmak İçin	21	2	
	Koğuştan çıkabilmek için	11	0	
	Zaman değerlendirmek için	18	4	
	İş Yurtları Bünyesinde çalışıp, ücret almak için	8	2	
	Bu konuya ilgi duyduğum için (hobi amaçlı)	7	0	
	Toplam	208	32	

Yapılan kay-kare analizinde iş-meslek kursuna katılma sebebi ile kursun faydalı olup olmadığı arasında anlamlı fark olmadığı ortaya çıkmıştır. $P = 0,484$ $P > 0,05$

Eğitimin Haftalık Süresi

Hükümlü ve tutukluların iş-meslek kurslarına haftada kaç-gün katıldıklarına dair görüşleri; Tablo 29’da verilmiştir. Buna göre, hükümlü ve tutukluların %64,2’si haftada beş gün, %20,8’i haftada üç gün, %6,3’ü haftada beş günden fazla, %4,2’si haftada dört gün, %2,5’i haftada iki gün, %2,1’i, haftada bir gün eğitime katıldıklarını ifade etmişlerdir.

TABLO 29. Hükümlü ve Tutukluların Haftada Kaç Gün Kursa Katıldığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Beş Gün	154	64,2
Üç Gün	50	20,8
Beş Günden Fazla	15	6,3
Dört Gün	10	4,2
İki Gün	6	2,5
Bir Gün	5	2,1
Toplam	240	100,0

Sınıf Yoğunluğu

Hükümlü ve tutukluların, iş-meslek kurslarındaki sınıf mevcuduyla ilgili olarak belirtmiş oldukları görüşler Tablo 30'da verilmiştir. Buna göre, hükümlü ve tutukluların %76,7'si 10-15 kişilik sınıflarda, %16,7'si 16-20 arası mevcudu olan sınıflarda, %5,4'ü 21-25 arası mevcudu olan sınıflarda %1,3'ü ise 26 ve daha fazla kişilik sınıflarda iş-meslek kursuna devam ettiklerini belirtmişlerdir.

TABLO 30. Hükümlü ve Tutukluların İş-Meslek Kurslarındaki Sınıf Mevcuduna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	Frekans	Yüzde
10-15 Kişi Arası	184	76,7
16-20 Kişi Arası	40	16,7
21-25 Kişi Arası	13	5,4
26 ve Daha Fazla Kişi	3	1,3
Toplam	240	100,0

İçerik Türü

Hükümlü ve tutuklu anketi, madde no 18'den elde edilen hükümlü ve tutuklu görüşlerine göre, eğitim sırasında kullanılan kaynaklar Tablo 31'de verilmiştir. Tablo 31'e göre; hükümlü ve tutukluların %72,50'si derslerde kaynak kitabın, %21,7'si gazetenin,

%15'i projeksiyon cihazının, %11,7'si ise bilgisayarın kullanıldığını belirtmiştir. Bu görüşler doğrultusunda derslerde materyal olarak çoğunlukla kaynak kitabın tercih edildiğini söylememiz mümkündür.

TABLO 31. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Esnasında Kullanılan Kaynaklara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	Kaynak Kitap	<i>Toplam</i>	Dergi	<i>Toplam</i>	Gazete	<i>Toplam</i>
f	87	240	104	240	27	240
%	72,50	100	43,3	100	11,3	100

Öğretim Materyalleri

Anket madde no 19'dan elde edilen hükümlü ve tutukluların görüşlerine göre, kullanılan eğitim materyalleri Tablo 32'de verilmiştir. Buna göre ; hükümlü ve tutukluların %14,6'sı derslerde bilgisayarın, %8,8'i projeksiyon cihazının, %1,3'ünün ise tepegözün kullanıldığını belirtmişlerdir.

TABLO 32. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Esnasında Kullanılan Öğretim Materyallerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Hükümlü ve tutuklu anketi madde no 20 ile elde edilen hükümlü ve tutukluların

	Tepegöz	<i>Toplam</i>	Projeksiyon Cihazı	<i>Toplam</i>	Bilgisayar	<i>Toplam</i>
f	3	240	21	240	35	240
%	1,3	100	8,8	100	14,6	100

görüşlerine göre, materyallerin yeterli olup olmadığına ilişkin sonuçlar, Tablo 33'de verilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların %76,7'si derslerde kullanılan materyallerin öğrenmeleri için yeterli olduğunu, %23,3'ü ise materyallerin yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

TABLO 33. Hükümlü ve Tutukluların Derslerde Kullanılan Materyallerin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Materyaller Yeterli	184	76,7
Materyaller Yeterli Değil	56	23,3
Toplam	240	100,0

Sınav

Hükümlü ve tutuklu anketi madde no 21 ile elde edilen hükümlü ve tutukluların görüşlerine göre, iş-meslek kursu sonunda sınav yapılıp yapılmadığına dair görüşleri Tablo 34'de verilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların %91,7'si iş-meslek kursu sonunda sınav yapıldığı, %8,3'ü ise iş-meslek kursu sonunda sınav yapılmadığını belirtmişlerdir.

TABLO 34. Hükümlü ve Tutukluların Almış Oldukları İş-Meslek Kursu Sonunda Sınav Yapılma Durumuna İlişkin Hükümlü ve Tutuklu Görüşlerinin Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Sınav Yapılıyor	220	91,7
Sınav Yapılmıyor	20	8,3
Toplam	240	100,0

Hükümlü ve tutuklu anketi madde no 22 ile elde edilen hükümlü ve tutuklu görüşlerine göre, iş-meslek kursu sonunda cezaevinde İş-Yurtları bünyesinde çalışmak için başvuru yapıp yapmayacaklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 35'de verilmiştir. Buna göre ankete katılan hükümlü ve tutukluların %68,3'ü İş-Yurtlarına başvuracağını, %31,7'si ise İş-Yurtlarına başvurmayacağını belirtmiştir.

TABLO 35. Hükümlü ve Tutukluların Aldıkları İş-Meslek Kurslarıyla İlgili Olarak İş Yurtlarında Çalışmak İçin Başvuru Yapma Durumlarına Göre Dağılımı

	Frekans	Yüzde
İş-Yurtları'na başvuracağım	164	68,3
İş-Yurtları'na başvurmayacağım	76	31,7
Toplam	240	100,0

Hükümlü ve tutuklu anketi madde no 23 ile elde edilen hükümlü ve tutukluların görüşlerine göre, iş-meslek kursu sonunda tahliye olduktan sonra istihdam edilmek üzere İŞ-KUR'a başvuru yapıp yapmayacaklarına ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 36'da verilmiştir. Buna göre ankete katılan hükümlü ve tutukluların %70,8'i İŞ-KUR'a başvuracağını, %29,2'si ise İŞ-KUR'a başvurmayacağını belirtmiştir.

TABLO 36. Hükümlü ve Tutukluların Almış Oldukları İş-Meslek Kurslarıyla İlgili Olarak Tahliye Sonrasında İŞ-KUR'a Başvuru Yapıp Yapmayacaklarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

	Frekans	Yüzde
İş-Kur'a başvuracağım	170	70,8
İş-Kur'a başvurmayacağım	70	29,2
Toplam	240	100,0

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın II. alt problemi; “Mersin C ve E Tipi Kapalı Cezaevinde verilen mesleki eğitim programları hakkında programa katılan öğretmenlerin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Bu alt problemde, öğretmenlerin demografik bilgileri, eğitimle ilgili görüşleri aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Mesleki Eğitimin Öğretmen Anketiyle Sorgulanan Bazı Boyutları

Öğretmen anket madde no 8,9,17,18,19,20,21 ile erişilen veriler doğrultusunda, mesleki eğitimin, öğretmenlerin görüşlerine bazı boyutları aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Öğretim Programının Temin Edilme Yeri

Öğretmen anketi, madde no 9 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kurslarının programlarını nereden temin ettiğini gösteren dağılım Tablo 37’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %72,7’si öğretim programını Halk Eğitim Merkezi’nden, %27,3’ü ise MEB Program Geliştirme’den temin ettiğini belirtmişlerdir.

TABLO 37. Öğretmenlerin İş-Meslek Kurslarının Öğretim Programını Nereden Temin Ettiklerini Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
MEB Program Geliştirme	3	27,3
Halk Eğitim Merkezi	8	72,7
Toplam	11	100,0

İçerik Türü

Öğretmen anketi, madde no 18 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kurslarının ders içeriklerini nasıl temin ettiğini gösteren

dağılım Tablo 38’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin tamamı ders içeriklerini Halk Eğitim Merkezi’nden temin ettiklerini belirtmişlerdir.

TABLO 38. Öğretmenlerin Ders İçeriğini Nerden Temin Ettiklerini Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Halk Eğitim Merkezi	11	100,0
Toplam	11	100,0

Haftalık Süre

Öğretmen anketi, madde no 21 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kurslarının haftada kaç gün devam ettiğini gösteren dağılım Tablo 39’da verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %18,2’si haftada 2 gün, %18,2’si haftada 3 gün, %63,6’sı ise haftada 5 gün eğitimin devam ettiğini belirtmişlerdir.

TABLO 39. Öğretmen Görüşlerine Göre Verdikleri İş-Meslek Kurslarının Haftada Kaç Gün Devam Ettiğini Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
İki Gün	2	18,2
Üç Gün	2	18,2
Beş Gün	7	63,6
Toplam	11	100,0

Öğretim Materyalleri

Öğretmen anketi, madde no 19 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kurslarının hangi tür kaynakları kullandığını gösteren dağılım Tablo 40’da verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %90,9’u kaynak kitap, %9,1’i ise dergi kullandığını belirtmiştir.

TABLO 40. Öğretmenlerin Hangi Tür Kaynakları Kullandığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Kaynak Kitap	10	90,9
Dergi	1	9,1
Toplam	11	100,0

Öğretmen anketi, madde no 20 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kurslarının hangi tür öğretim materyali kullandığını gösteren dağılım Tablo 41’de verilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %27,3’ü tepegöz, %72,7’si ise dergi kullandığını, %72,7’si ise hiçbir materyal kullanmadığını belirtmiştir.

TABLO 41. Öğretmenlerin Hangi Tür Öğretim Materyali Kullandığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Hiçbir materyal kullanmıyorum.	8	72,7
Tepegöz	3	27,3
Toplam	11	100,0

Sınav-Değerlendirme

Öğretmen anketi, madde no 17 ile elde edilen verilere göre, öğretmenlerin cezaevinde uygulanan iş-meslek kursları sonunda hangi tür değerlendirme yaptığını gösteren dağılım Tablo 42’de verilmiştir.

TABLO 42. Öğretmenlerin Hangi Tür Değerlendirme Yaptığını Gösteren Dağılım

	Frekans	Yüzde
Çoktan Seçmeli Test	3	27,3
Yazılı Sınav	3	27,3
Gözlem	4	36,4
Proje Değerlendirme	1	9,1
Total	11	100,0

Tablo 42’ye göre; öğretmenlerin %27,3’ü çoktan seçmeli test, %27,3’ü yazılı sınav, %36,4’ü gözlem, %9,1’i ise proje değerlendirme ile değerlendirme yaptığını belirtmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın III. alt problemi; “Motivasyon (iç ve dış sebepler) ve alınan mesleki eğitim arasındaki ilişki nedir?” şeklindedir. Bu doğrultuda, bağımlı değişken olarak hükümlü ve tutuklu anketi madde no 13 ile, hükümlü ve tutukluların demografik bilgileri (hükümlü ve tutuklu anketi madde no 1,4,7), iç sebepler (hükümlü ve tutuklu anketi madde no 8,9,14,15,22,23), dış sebepler (hükümlü ve tutuklu anketi madde no 11,12) arasındaki ilişkiye ait kay-kare analizleri aşağıda verilmiştir.

Hükümlü ve Tutukluların Demografik Bilgileri ve Kurs Türü Arasındaki İlişki

Hükümlü ve tutukluların demografik bilgileri ve kurs türü arasındaki ilişkiye ait bulgular, Tablo 43’de verilmiştir.

TABLO 43. Hükümlü ve Tutukuların Demografik Bilgileri ve Kurs Türü arasındaki Kay-Kare Analizini Gösteren Tablo

				Madde 13												P
				Fırıncılık	Tekstil	Aşçılık	Erkek Berberliği	Elektrik Tesisatçılığı	Doğalgaz Tesisatçılığı	Kilim Dokuma	Bilgisayar Kursu	Kalorifer Ateşçiliği	El Sanatları	Boya Badana	Ev Tipi Klima Bakım Montaj Onarım	
Demografik Özellikleri	Madde 1	İnfaz Durumu	Tutuklu	3	31	16	13	0	8	13	4	1	7	10	8	0,161
			Hükümlü	13	27	16	13	3	11	11	4	0	13	6	9	
	Madde 4	Önceki Eğitim	Okula Gitmedim	4	10	5	5	1	1	2	3	0	6	3	2	0,048
			İlkokuldan Terk	4	6	11	6	0	3	10	1	0	6	7	5	
			İlkokul Mezunu	5	18	6	5	1	3	1	2	0	5	3	3	
			İlköğretim Mezunu	3	14	2	7	0	8	5	2	0	1	1	4	
			Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu	0	5	6	2	1	3	6	0	1	2	2	3	
			Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	0	5	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
	Madde 7	Medeni Durumu	Bekar	6	38	26	14	1	10	11	5	1	8	11	7	0,034
			Evli	6	18	6	10	2	9	9	3	0	9	3	8	
			Boşanmış	4	2	0	2	0	0	4	0	0	3	2	2	

Tablo 43'e göre;

Hükümlü ve tutukluların arasındaki infaz durumu ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,161$ $P>.05$

Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki eğitim düzeyi ile, kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır. $P=0,048$ $P<.05$

Hükümlü ve tutukluların medeni durumu ile, kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır. $P=0,034$ $P<.05$

Hükümlü ve Tutukluların Motivasyon (İç Sebepler) ve Kurs Türü Arasındaki İlişki

Hükümlü ve tutukluların iç sebepleri ve kurs türü arasındaki ilişkiye ait bulgular, Tablo 44'de verilmiştir.

TABLO 44. Hükümlü ve Tutukuların Motivasyonu (İç Sebepler) ve Kurs Türü Arasındaki Kay-Kare Analizini Gösteren Tablo

			Madde 13													P	
			Fırıncılık	Tekstil	Aşçılık	Erkek Berberliği	Elektrik Tesisatçılığı	Doğalgaz Tesisatçılığı	Kilim Dokuma	Bilgisayar Kursu	Kalorifer Ateşçiliği	El Sanatları	Boya Badana	Ev Tipi Klima Bakım Montaj			
İç Sebepler	Madde 8	Cezaevine Girmeden Önceki Çalışma Durumu	Evet	11	43	22	21	3	11	18	6	1	16	11	14	0,771	
			Hayır	5	15	10	5	0	8	6	2	0	4	5	3		
	Madde 9	Cezaevine Girmeden Önceki Gelir Durumu	0-500 TL	9	31	17	16	0	8	10	4	1	9	8	4	0,054	
			551-1000 TL	6	8	11	6	1	7	5	0	0	5	2	5		
			1000-1500 TL	0	5	2	2	1	3	4	1	0	5	3	6		
			1501-2000 TL	0	0	1	2	1	0	3	2	0	0	1	2		
			2000 TL'den Fazla	1	4	1	0	0	1	2	1	0	1	2	0		
	Madde 14	İş-Meslek Kurslarına Katılma Sebebi	Sertifika Almak	6	18	9	11	2	7	9	4	0	4	1	9	0,739	
			Meslek Sahibi Olmak	7	21	12	9	1	5	10	1	1	8	8	4		
			Tahliye Sonrası İş Bulmak	1	5	2	2	0	3	1	1	0	4	3	1		
			Koğuştan Çıkabilmek İçin	1	2	1	1	0	0	2	0	0	2	2	0		
			Zaman Değerlendirmek İçin	0	7	4	1	0	3	2	1	0	2	1	1		
			İş Yurtları Bünyesinde Çalışmak İçin	1	3	3	2	0	0	0	0	0	0	0	1		0
			Hobi Amaçlı	0	2	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0		2
	Madde 15	Kurs Faydalı mı?	Evet	14	51	25	20	3	17	20	8	1	18	14	17	0,326	
			Hayır	2	7	7	6	0	2	4	0	0	2	2	0		
	Madde 22	İş Yurtlarına Başvuru	Evet	13	39	20	16	3	14	16	7	1	14	12	9	0,579	
Hayır			3	19	12	10	0	5	8	1	0	6	4	8			
Madde 23	İş-Kur'a Başvuru	Evet	12	41	22	20	3	13	17	7	1	14	11	9	0,781		
		Hayır	4	17	10	6	0	6	7	1	0	6	5	8			

Tablo 44'e göre;

Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki çalışma durumu ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,771$ $P>.05$

Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki gelir düzeyi ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,054$ $P>.05$

Hükümlü ve tutukluların iş-meslek kursuna katılma sebebi ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,739$ $P>.05$

Hükümlü ve tutukluların iş-meslek kursunu faydalı görüp görmemesi ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,326$ $P>.05$

Hükümlü ve tutukluların iş-meslek kursu sonunda İş-Yurtlarına başvuru yapip yapmama durumları ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,579$ $P>.05$

Hükümlü ve tutukluların tahliye sonrasında İŞ-KUR'a başvuru yapip yapmama durumları ile aldıkları kurs türü arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır. $P=0,781$ $P>.05$

Hükümlü ve Tutukluların Motivasyon (Dış Sebepler) ve Kurs Türü Arasındaki İlişki

Hükümlü ve tutukluların dış sebepleri ve kurs türü arasındaki ilişkiye ait bulgular, Tablo 45'de verilmiştir.

TABLO 45. Hükümlü ve Tutukluların Motivasyon (Dış Sebepler) ile Kurs Türü Arasındaki İlişkiyi Gösteren Kay-Kare Analiz Tablosu

			Madde 13													P
			Fırıncılık	Tekstil	Aşçılık	Erkek Berberliği	Elektrik Tesisatçılığı	Doğalgaz Tesisatçılığı	Kilim Dokuma	Bilgisayar Kursu	Kalorifer Ateşçiliği	El Sanatları	Boya Badana	Ev Tipi Klima Bakım Montaj Onarım		
Dış Sebepler	Madde 11	Eğitim Almada Etken	C.I.K Arkadaşım	3	12	5	3	2	6	2	2	1	1	2	9	0,000
			Ailem	0	3	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	
			Kurum Öğretmeni	4	5	3	9	1	1	12	3	0	13	5	0	
			Sosyal Çalışmacı	0	4	3	1	0	0	0	1	0	0	0	2	
			C.I.K. Personeli	1	5	4	2	0	0	0	0	0	0	1	0	
	Madde 12	Etken Arkadaş İse	Eğitim Almış Koşuş Arkadaşım	3	10	5	3	2	5	2	2	0	1	2	7	0,493
			Eğitim Almamış Koşuş Arkadaşım	0	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	

Tablo 45'e göre;

Hükümlü ve tutukluların eğitim almasındaki etken kişiler ile kurs türü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. $P=0,000$ $P<.05$

Hükümlü ve tutukluların eğitim almasındaki etken olan arkadaşları ile kurs türü arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. $P=0,493$ $P>.05$

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi, “*Hükümlü ve tutuklular ile öğretmenlerin eğitimi değerlendirme arasındaki ilişki nedir?*” şeklindedir. Bu doğrultuda, öğretmen ve hükümlü ve tutuklu anketinde yer alan nedenler ve sonuçlar ile ilgili olarak; öğretmen anket madde no 14 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 10, öğretmen anket madde no 12 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 15, öğretmen anket madde no 13 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 23, öğretmen anket madde no 22 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 22 arasındaki kay kare analizleri aşağıda verilmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin ve hükümlü ve tutukluların eğitimi değerlendirme ile ilgili bölümde verdiği cevaplardan öğretmen anket madde no 18 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 18, öğretmen anket madde no 19 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 18, öğretmen anket madde no 20 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 19, öğretmen anket madde no 21 ile hükümlü ve tutuklu anket madde no 16 arasındaki kay kare analizleri de yapılarak tablolar halinde verilmiştir.

Hükümlü ve tutukluların eğitim almalarındaki sebeplerin öğretmen ve hükümlü ve tutukluların görüşlerine göre dağılımının kay kare analizi Tablo 46'da verilmiştir.

TABLO 46. Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Almalarındaki Sebeplerin Öğretmen ve Hükümlü ve Tutukluların Görüşlerine Göre Dağılımının Kay Kare Analizini Gösteren Tablo

Eğitim Almayı Tercih Etmedeki Öncelik Sıraları	Hükümlü ve Tutukluların Kursa Katılma Sebepleri		Toplam
	Sertifika Almak İçin	Meslek Sahibi Olmak İçin	
Diploma Almak İçin	5	0	5
Zaman Değerlendirmek İçin	0	1	1
Diğer Hükümlülerle Bir Arada Olmak İçin	1	0	1
Tahliye Sonrasında İş Bulmak İçin	1	3	4
Toplam	7	4	11

Tablo 46’da görüldüğü gibi , öğretmenlerin, hükümlü ve tutukluların eğitim almalarında öncelik sıralarına dair görüşleri ile hükümlü ve tutukluların kursa katılma sebepleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. $P=0,019$ $P<.05$

Verilen mesleki eğitim programının faydalı olup olmadığının öğretmen ile hükümlü ve tutuklu görüşleri arasındaki kay kare analizi Tablo 47’de verilmiştir.

TABLO 47. Verilen Mesleki Eğitim Programının Faydalı Olup Olmadığının Öğretmen ile Hükümlü ve Tutuklu Görüşleri Arasındaki Kay Kare Analizini Gösteren Tablo

		Kurs Faydalı mı? (Hükümlü-Tutuklu Görüşleri)		Total
		Evet	Hayır	
Verilen Eğitimin Meslek Edindirme Yönünde Faydalı Olduğunu Düşünüyor musunuz? (Öğretmen Görüşleri)	Evet	7	1	8
	Kısmen	2	1	3
Toplam		9	2	11

Tablo 47’de görüldüğü gibi verilen mesleki eğitim programının faydalı olup olmadığının öğretmen ile hükümlü ve tutuklu görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. $P=0,445$ $P>.05$

Verilen mesleki eğitim ile ilgili olarak tahliye olduktan sonra hükümlü ve tutukluların bir işte çalışma düşünceleri ile ilgili olarak hükümlü / tutuklu ve öğretmen görüşlerinin kay kare analizi Tablo 48’de verilmiştir.

TABLO 48. Verilen Mesleki Eğitimin Tahliye Olduktan Sonra Hükümlü / Tutukluların Bir İşte Çalışma Düşünceleri ile Öğretmen Görüşlerinin Kay Kare Analizini Gösteren Tablo

		Tahliye Sonrası İŞ-KUR’a Başvuru (Hükümlü ve Tutuklu Görüşleri)		Toplam
		Evet	Hayır	Evet
Aldıkları eğitimle ilgili tahliye sonrası bir işte çalışmayı düşündüklerini söylüyorlar mı? (Öğretmen Görüşleri)	Evet	3	3	6
	Bazen	3	2	5
Toplam		6	5	11

Tablo 48’de görüldüğü gibi verilen mesleki eğitim ile ilgili olarak tahliye olduktan sonra hükümlü ve tutukluların bir işte çalışma düşünceleri ile ilgili olarak hükümlü / tutuklu ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. $P=0,740$ $P>.05$

Verilen mesleki eğitim programı ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların cezaevi bünyesinde İŞ-YURTLARI'na başvuru yapma düşünceleri ile öğretmenlerin cezaevi bünyesinde verilen mesleki eğitim programı sonunda çalışma imkanı olup olmadığı gösteren hükümlü / tutuklu ve öğretmen görüşlerinin kay kare analizi Tablo 49'da verilmiştir.

TABLO 49. Verilen Mesleki Eğitim Programı Sonunda Cezaevi Bünyesinde Çalışma İmkani Olup Olmadığı ile Hükümlü ve Tutukluların İŞ-YURTLARI'na Başvuru Yapma Düşünceleri Arasındaki Kay Kare Analizini Gösteren Tablo

		Tahliye Sonrası İŞ-KUR'a Başvuru (Hükümlü-Tutuklu Görüşleri)		Toplam
		Evet	Hayır	Evet
Aldıkları eğitimle ilgili tahliye sonrası bir işte çalışmayı düşündüklerini söylüyorlar mı? (Öğretmen Görüşleri)	Evet	3	3	6
	Bazen	3	2	5
Toplam		6	5	11

P=0,740 P>.05

Tablo 49'da görüldüğü gibi verilen mesleki eğitim programı ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların cezaevi bünyesinde İŞ-YURTLARI'na başvuru yapma düşünceleri ile öğretmenlerin cezaevi bünyesinde verilen mesleki eğitim programı sonunda çalışma imkanı olup olmadığı gösteren hükümlü-tutuklu ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. P=0,740 P>.05

Öğretmenlere göre eğitimin haftada kaç gün devam ettiğini gösteren görüşleri ile hükümlü ve tutukluların haftada kaç gün eğitime katıldıklarına ilişkin görüşleri arasındaki kay kare analizi Tablo 50’de verilmiştir.

TABLO 50. Öğretmenlere Göre Eğitimin Haftada Kaç Gün Devam Ettiğini Gösteren Görüşleri ile Hükümlü ve Tutukluların Haftada Kaç Gün Eğitime Katıldıklarına Dair Görüşleri Arasındaki Kay Kare Analizini Gösteren Tablo

		Haftada kaç gün eğitime katıldınız ? (Hükümlü-Tutuklu Görüşleri)			Toplam
		Üç Gün	Beş Gün	Beş Günden Fazla	
Haftada kaç gün eğitim devam ediyor? (Öğretmen Görüşleri)	İki Gün	0	2	0	2
	Üç Gün	0	2	0	2
	Beş Gün	2	2	3	7
Toplam		2	6	3	11

P=0,148 P>.05

Tablo 50’de görüldüğü gibi öğretmenlere göre eğitimin haftada kaç gün devam ettiğini gösteren görüşleri ile hükümlü ve tutukluların haftada kaç gün eğitime katıldıklarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. P=0,148 P>.05

III.4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi, “*Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki eğitim düzeyi ile materyal yeterliliklerini değerlendirmesi arasındaki ilişki nedir?*” şeklindedir. Bu doğrultuda, hükümlü ve tutuklu anketinde yer alan anket madde no 4 ile anket madde no 20 arasındaki kay kare analizleri tablo ile verilmiştir. Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki eğitim düzeyleri ile cezaevindeki eğitimlerde kullanılan materyallerin yeterliğini değerlendirmesine ilişkin görüşlerinin dağılımı, Tablo 51’de verilmiştir.

TABLO 51. Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önceki Eğitim Düzeyleri ile Eğitimlerde Kullanılan Materyallerin Yeterliğine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

		TABLO 51 : Hükümlü ve Tutukluların Cezaevine Girmeden Önceki Eğitim Bilgileri ve Materyal Yeterliliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Kay-Kare Analizini Gösteren Tablo		Madde 20		P
				Evet	Hayır	
Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Bilgileri	Madde 4	Önceki Eğitim	Okula Gitmedim	34	8	0,199
			İlkokuldan Terk	51	8	
			İlkokul Mezunu	37	15	
			İlköğretim Mezunu	35	12	
			Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu	20	11	
			Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	7	2	
			Toplam	184	56	

Hükümlü ve tutukluların cezaevine girmeden önceki eğitim düzeyi ile materyallerin yeterliklerine dair görüşleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

P=0,199   P>.05

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Bulgular göstermektedir ki, araştırmanın yapıldığı Mersin ilindeki cezaevlerinde örgün eğitim yapısı içerisinde tanımlanabilen mesleki eğitim kursları bulunmaktadır. Bu kurslar, halk eğitim merkezlerinde yapılan yetişkin eğitiminin benzeri kurslardır. Programları mevcut olup, temel hedefi hükümlü ve tutukluların suça eğilimlerini ortadan kaldırarak tahliye sonrası bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır. İçeriği Halk Eğitim Merkezinden temin edilmekte olup, E tipi Ceza ve İnfaz Kurumu eski bir yapı olmasına rağmen, bazı odalar bölünerek daha iyi bir eğitim-öğretim ortamı oluşturulmuştur. C Tipi Ceza ve İnfaz Kurumu ise daha eski bir yapı olmasından dolayı ek bina ile eğitim-öğretim ortamı sağlamıştır.

Araştırmanın yapıldığı cezaevlerinde hükümlü ve tutuklunun eğitim ve öğretimle ilgili görüşlerini geliştireceği deneyimlerini artıracak atölyelerin yanında kütüphaneler de yer almaktadır.

Cezaevi personeli, bu eğitim ve öğretim ortamına ve bu yapılan araştırma sırasında gözlemediği kadarıyla büyük destek sağlamaktadır. Bu çalışmalardan cezaevi yönetiminin de memnun olduğu gözlenmiştir.

Hükümlü ve tutuklular bu kurslara aileleri tarafından veya koğuş içi veya koğuş dışındaki arkadaşlar tarafından da yönlendirilerek ve özendirilerek gönderilmektedirler. Zaten kursların sonunda verilen sertifikalar ve/veya cezaevi içerisinde yapılan çalışmalar da bu eğitimi özendirici özelliktedir. Bu çalışmaları oluştururken Türkiye’de Adana E Tipi, Kozan M Tipi, Ceyhan M Tipi, Bursa E Tipi, Silifke M Tipi cezaevleri de araştırmacı tarafından ziyaret edilmiş ve cezaevlerindeki öğretmen ve yöneticilerle de cezaevindeki

eğitimler hakkında proje kapsamındaki görüşleri alınmıştır. Bu görüşler de Türkiye’de Dünyadaki örneklerinden daha kısa süreli bir geçmişse dayansa da I. Kademe ve II. Kademe okuma-yazma, mesleki eğitim, Açıköğretim kursları, Yükseköğrenim kursları, din eğitimi gibi türlerde eğitimlerin yapıldığı ortamlardır.

Giriş bölümünde belirtilen medya haberleri de zaten bu araştırmanın bulgularını destekler mahiyettedir. Yani yetişkin eğitimindeki motivasyonun dış ve iç sebepleri cezaevlerindeki eğitimde yer almaktadır.

ÖNERİLER

Bu araştırma , Mersin E Tipi ve Tarsus C Tipi cezaevleriyle sınırlı tutulmuştur. Fakat bundan sonraki araştırmalar, Türkiye’deki cezaevlerindeki eğitimin diğer bölümleriyle ilgili olması ve bu eğitimlerin giderek Türkiye’de cezaevlerinde verilen cezaevi eğitim programları kapsamında geniş bilgiler sunacaktır. Yani cezaevlerindeki her bir eğitim programı için ayrı bir araştırma yapılması, durum tespitleri açısından yarar sağlayacaktır. Daha sonra, determinist felsefe düşüncesinde yani; sebeplerle sonuçları daha farklı biçimlendirecek , deneysel desenli araştırmalara da ihtiyaç duyulacaktır. Ancak her ne olursa olsun, eğitim bilimlerinde hemen hemen hiç düzeyde olan bu tür araştırmaların olabildiğince hızlandırılarak çoğaltılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, Dünya’daki cezaevlerinde verilen eğitimle, Türkiye’deki cezaevlerinde verilen eğitimlerin karşılaştırılmalı araştırmaları da gelişimde yarar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme

İşlemleri İle İlgili Hükümlerle İlgili Genelge. 27 Temmuz 2007

(<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/27956.html>).

Ayyıldız, G. G., (2008). *Perceptions of inmates on prison education programs*. Boğaziçi

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Behan, C. (2007). Report from the European Prison Education Association. *The Journal Of*

Correctional Education,58(1), 6-8 Retrieved December 6, 2009, Ebcohost

veritabanı

Ben-Tsur, D. (2007). Political conflict confronted through prison education: A case study

of Israeli teachers working with Palestinian prisoners. *The Journal Of*

Correctional Education,58(2), 109-128 Retrieved December 10, 2009, Ebcohost

veritabanı

Brewster,D. R., ve Sharp S.F., (2002). Educational programs and recidivism in Oklahoma:

Another look. *The Prison Journal*. Erişim tarihi: 21 Mart 2010, Sage Journals

Online.

Callan, V., Gardner, J., (2005, July 25). Vocational education and training provision and recidivism in Queensland Correctional Institutions, 2005,

<http://www.business.uq.edu.au/download/attachments/6553737/ncver-prison.pdf>

Case, P., Fasenfest, D.(2004). Expectations for opportunities following prison education:

A discussion of race and gender. *The Journal Of Correctional*

Education,55(1),24-39. Retrieved March 16, 2010, Ebcohost veritabanı

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun. T.C. Resmi Gazete, 25685, 29

Aralık 2004

Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin

Kanun. T.C. Resmi Gazete, 23075, 9 Ağustos 1997.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında

Tüzük. T.C. Resmi Gazete, 26131, 6 Nisan 2006.

Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü İstatistikleri.(2010). Erişim tarihi: 12 Nisan 2010,

[http:// www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cezaevi_liste.xls](http://www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cezaevi_liste.xls)

Clements, P., (2004) The rehabilitative role of arts education in prison: Accommodation or enlightenment? *Jade 23.2 NSEAD*, Retrieved March 6, 2010, Blackwell

Sinergy veritabanı

- Dawe, S., (2007) Vocational education and training for adult prisoners and offenders in Australia: Research readings (2007). Erişim tarihi: 02 Mayıs 2010,
- Fabelo, T., PH.D (2002). The impact of prison education on community reintegration of inmates: The Texas case, Retrieved February 7, 2010, Ebcohost veritabanı
- Gaes, G.G.(2008). The impact of prison education programs on post-release outcomes.(2008, February 18). Erişim tarihi: 4 Mayıs 2010, <http://www.jjay.cuny.edu/centersinstitutes/pri/pdfs/GaesTheEffectivenessofPrisonEducationPrograms.pdf>
- Gerber J., Fritsch E. J.(1995). Adult academic and vocational correctional education programs: A review of recent research. *Journal of Offender Rehabilitation*,22, 1 & 2 , 119 – 142. Retrieved May 11,2010, Informaworld veritabanı.
- Harer, M. D., (1995). Prison education program participation and recidivism: A test of the normalization hypothesis. S. 2-5. http://www.bop.gov/news/research_projects/published_reports/recidivism/orepreidprg.pdf
- Houde, J. (2006). *Andragogy and motivation: An examination of the principles of Andragogy through two motivation theories.* (ERIC Document Reproduction Service No .ED 492 652)

House Of Commons Education And Skills Comitte(2005) Prison education(Report No.7).

Volume I.

Ireland Prison Education Service (2005), Directory of prison education. S. 4-5.

<http://www.pesireland.org/pdfs/2005%20prison%20education%20directory-word%20version.pdf>

Lawrence, S., Mears,D.P., Dubin, G., Travis, J.(2002), The practice and promise of prison programming. Urban Institute Justice Policy Center report (May, 2002)

Lawyer, H. L., Dertinger, T. D., *The impact of correctional education on recidivism 1988-199*. Office of Correctional Education, U.S. Dept. Of Education. Back to school or back to jail, ABA Criminal Justice, winter 1993. S.21

Leland, R., (2003). *The need for prison education*. Of our backs. S.48-49.

www.accessmylibrary.com/coms2/summary_0286-2871302_ITM

LoPinto B. A.(2005) Erişim Tarihi: 04 Kasım 2009,

http://adulted.about.com/cs/prisoneducation/a/prison_ed.htm

Mackenzie, D.L.(2000). What Works in correctional education. S.21. Erişim tarihi: 4 Nisan 2010

<http://www.deakin.edu.au/hmnbs/psychology/research/ease/2009%20conference/files/Mckenzie%20Doris%20paper.doc>

Mackenzie, D.L.(2005) What works in corrections? Reducing the criminal activity of offenders. Erişim tarihi: 7 Nisan 2010,

http://www.ccjs.umd.edu/corrections/ccjs461/CHAPTER6_Vocational_Education.pdf

Mackenzie, D.L.(2008). Structure and components of successful educational programs.(2008, February 26). Erişim tarihi: 5 Mayıs 2010,

http://www.jjay.cuny.edu/DorisMackenzie_Final.pdf

Milli Eğitim Bakanlığı İle Adalet Bakanlığı İş Birliğinde Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerindeki Hükümlü ve Tutuklulara Yönelik Çeşitli Eğitim Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair İşbirliği Protokolü, 21 Şubat 2000

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, 27587, 21 Mayıs 2010

Nordic Prison Education. Nordic Council of Ministers, (2005). A lifelong learning perspective. Temanord:2005:526

Northern Ireland Prison Service Inmate Activities and Services. (2000). Prison education beyond 2000: A review of educational provision for provision for prisoners in Northern Ireland. (2000). Erişim Tarihi: 04.03.2010

Nordic Prison Education: A lifelong learning perspective (2005). Prison education(Report No.2005:526).

Oh, Y., Goh, T., Yung, K., T., Heng, M. A. (2005). The captains of lives: Kaki Bukit Centre Prison School in Singapore. Education Resource Information Center Erişim tarihi: 21 şubat 2010, ERIC

Ota, C., Dicarolo, C.,F., Burts, D.C., Laird, R., Gioe, C. (2006) Needs of the adult learner. Journal of Extension,44, December. Retrieved July 27, 2010, Joe veritabanı.

Özdemir, M., (2006). *Cezaevinde eğitimin tarihsel ve hukuksal temelleri.*

<http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/65.pdf>

Phipps, P., Korinek, K., Aos,S., Lieb, R., (1999). Research findings on adult corrections programs: A review. Erişim tarihi: 21 Nisan 2010,

<http://www.prisonpolicy.org/scans/researchfindings.pdf>

Reuss, A., (1999). Prison(er) Education. Howard Journal,38,113-127 Retrieved october 21, 2009, Blackwell Sinergy veritabanı

Sachdev, R. (1995). Student perceptions of prison education programs: A case study of stony mountain Penitentiary. Master of Arts. University of Manitoba.

Retrieved october 16, 2009,

Saldırım, M., (2007). *Ceza infaz kurumundan eğitim kurumuna*. http://www.cte-seslenis.adalet.gov.tr/arsiv/2006/55_ekim2006/index.htm

Sedgley, N., Scott, C. E., Williams, N. A., Derrick, F. W., (2008). Prison's dilemma: Do education and jobs programmes affect recidivism?. *Economica*,1468, 1-21

Retrieved November 15, 2009, Blackwell Sinergy veritabanı

Smith, M.K., (2002) *Malcolm Knowles, informal adult education, self-direction and anadragogy*. The encyclopedia of informal education,

www.infed.org/thinkers/et-knowl.htm

Torre, M. E., Fine, M.(2005). Bar None: extending affirmative action

to higher education in prison. *Journal Of Social Issues*, 61,578. Retrieved

March 16,2010, Blackwell Sinergy veritabanı

Yeni Asır. (2010, July 18). S.11

(<http://www.abvizyonu.com/egitim/cezaevlerinde-mesleki-egitim-projesi.html>)

“Cezaevlerinde mesleki eğitim projesi”

Erişim Tarihi: 27/07/2010

(http://www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cezaevi_liste.xls).

“Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, 2010 yılı cezaevi istatistikleri”

Erişim Tarihi: 21/05/2010

(<http://www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cik.html>).

“Türkiye’de ceza infaz kurumlarının tiplerine göre özellikleri”

Erişim Tarihi: 21/05/2010

(http://www.epea.org/index.php?option=com_content&task=view&id=95&Itemid=113).

“Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu Komitesi’nin üye devletlere cezaevlerinde eğitim hakkında R(89) 12 sayılı tavsiye kararı”

Erişim tarihi: 14/04/2010

(http://www.epea.org/index.php?option=com_content&task=view&id=95&Itemid=113).

“R(87)3 sayılı Avrupa Cezaevi Kuralları ve R(81)17 sayılı yetişkin eğitim politikası konulu tavsiye kararları”

Erişim Tarihi: 4/06/2010

<http://www.gazetevan.com/gEVAS/3868-gevas-Cezaevinde-mahkumlar-meslek-sahibi-oluyor---gEVAS-HABERLERI.html>

“Gevaş Cezaevi’nde mahkumlar meslek sahibi oluyor”

Erişim Tarihi: 27/07/2010

<http://www.shcek.gov.tr/cocuk-haklari-sozlesmesi-ulusal-ek-rapor.aspx>.

Türkiye’de çocuk hakları sözleşmesi ulusal ek rapor(2000)

<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=992373&title=cezaevinden-meslek-sahibi-olup-cikiyorlar>

“Cezaevinden meslek sahibi olup çıkıyorlar”

Erişim Tarihi: 27/07/2010

EKLER

EK 1: HÜKÜMLÜ/TUTUKLULAR İÇİN EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ

HÜKÜMLÜ / TUTUKLU EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ

Sayın Katılımcı,

Adalet Bakanlığı Ceza ve İnfaz Kurumlarında mesleki eğitim almakta olan hükümlü/tutuklularla ilgili Ceza ve İnfaz kurumlarında uygulanmakta olan eğitim programlarının değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yapmaktayız. Bilgileri samimiyetle ve doğru olarak doldurmanız araştırmanın sonucu açısından büyük önem taşımaktadır. Soruları cevabı karşısındaki kutulara çarpı (X) işareti koyunuz.

Bu çalışmada isim yazılmayacak olup bilgiler saklı kalacak, verdiğiniz bilgiler sadece Bilimsel araştırma için kullanılacaktır. Teşekkür ederim.

BÖLÜM I

BİREYİN EĞİTİM VE AİLE DURUMUNU TANIMAYA YÖNELİK SORULAR

Kişisel Bilgiler

1. İnfaz Durumunuz

- I. Tutuklu
- II. Hükümlü

2. Yaşınız (Aşağıdaki Noktalı Yere Rakamla Yazınız)

.....

3. Doğum Yeri

- I. II .....

4. Ceza ve İnfaz Kurumundan Önceki Eğitim Durumunuz

- I. Okula Gitmedim.
- II. İlkokuldan Terk
- III. İlkokul Mezunu
- IV. İlköğretim Mezunu
- V. Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu
- VI. Yüksekokul veya Fakülte Mezunu

5. Anne ve Babanızın Eğitim Durumu

5.1 Annenizin Eğitim Durumu

- I. Okula Gitmedim.
- II. İlkokuldan Terk
- III. İlkokul Mezunu
- IV. İlköğretim Mezunu
- V. Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu
- VI. Yüksekokul veya Fakülte Mezunu

5.2 Babanızın Eğitim Durumu

- I. Okula Gitmedim.
- II. İlkokuldan Terk
- III. İlkokul Mezunu
- IV. İlköğretim Mezunu
- V. Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezunu
- VI. Yüksekokul veya Fakülte Mezunu

6. Ceza ve İnfaz Kurumunda Bulunma Süreniz

..... Yıl ..... Ay

7. Medeni Durumunuz

- I. Bekar
- II. Evli
- III. Boşanmış
- IV. Cezaevine girdikten sonra ayrıldık.

BÖLÜM II

BİREYİN SOSYAL VE EKONOMİK DURUMUNU TANIMAYA YÖNELİK SORULAR

8. Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumuna girmeden önce herhangi bir işte çalışıyor muydunuz ?

- Evet
- Hayır

9. Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna girmeden önceki aylık geliriniz nedir ?

- I. 0-550 TL
- II. 551-1000 TL Arası
- III. 1000-1500 TL Arası
- IV. 1500 TL-2000 TL Arası
- V. 2000 TL'den fazla

10. Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumuna girmeden önceki Sosyal güvencenizden size uygun olanları işaretleyiniz?

- I. SSK
- II. Bağ-Kur
- III. Emekli Sandığı
- IV. Sosyal Güvencem Yoktu.

BÖLÜM III

BİREYİN CEZA VE İNFAZ KURUMUNDA ALDIĞI EĞİTİM VE SOSYAL FAALİYETLERE YÖNELİK SORULAR

11. Ceza ve İnfaz Kurumu içinde eğitim almanızda etken kimdir ?

(Size Göre Öncelik Sebebine Göre Noktalı Yerlere Numara Yazınız)

- I. Ceza ve İnfaz Kurumu Arkadaşım .....
- II. Ailem .....
- III. Kurum Öğretmeni .....
- IV. Sosyal Çalışmacı .....
- V. C.İ.K. Personeli .....
- .....

Aşağıdaki soru; sadece 23. soruda cevapları arasında Ceza ve İnfaz Kurumu Arkadaşım seçeneği bulunanlar içindir.

12. Eğitim almanızda etken Ceza ve İnfaz Kurumu Arkadaşınız ise lütfen işaretleyiniz ?

- I. C.İ.K içinde eğitim almış koğuş arkadaşım
- II. C.İ.K. içinde eğitim almamış koğuş arkadaşım
- III. Başka bir koğuştan C.İ.K. içinde eğitim almış arkadaşım
- IV. Başka bir koğuştan C.İ.K. içinde eğitim almamış arkadaşım

13. Ceza ve İnfaz Kurumu'nda uygulanan iş ve meslek eğitimi faaliyetlerinden hangilerine katıldınız veya devam ediyorsunuz ? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)

I. Fırıncılık	☐
II. Gaz Altı Kaynakçılığı	☐
III. Tekstil	☐
IV. Aşçılık	☐
V. Erkek Berberliği	☐
VI. Elektrik Tesisatçılığı	☐
VII. Doğalgaz Tesisatçılığı	☐
VIII. Sanayi Makinelerinin Kullanımı	☐
IX. Kilim Dokuma	☐
X. Bilgisayar Kursu	☐
XI. Karo-Fayans Döşemeciliği	☐
XII. Kalorifer ve Ateşçilik Kursu	☐
XIII. Hukuk Sekreterliği	☐
XIV. Bayan Kuaförlüğü	☐
XV. El Sanatları	☐
XVI. Dekoratif Ahşap Süsleme	☐
XVII. Elektrikli Ev Aletleri Bakımı	☐
XVIII. Boya Badana	☐
XIX. Marangozluk	☐
XX. Sıhhi Tesisatçılık	☐
XXI. Oto Genel Bakım-Onarım	☐
XXII. Diğer (Yazınız)	☐

14. Ceza ve İnfaz Kurumu'nda uygulanan iş ve meslek eğitimi kurslarına katılmayı neden tercih ettiniz ?
(En Önemli 5 Sebebi Önem Sırasına Göre Noktalı Yerlere Numara Yazınız)

I. Sertifika Almak İçin	.....
II. Meslek Sahibi Olmak İçin	.....
III. Tahliye sonrasında iş bulmak İçin	.....
IV. Koğuştan çıkabilmek için	.....
V. Zaman değerlendirmek için	.....
VI. İş Yurtları Bünyesinde çalışıp, ücret almak için	.....
VII. Bu konuya ilgi duyduğum için (hobi amaçlı)	.....

15. Aldığınız meslek eğitiminin size faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

I. Evet	☐
II. Hayır	☐

16. Haftada kaç gün eğitime katıldınız / katılıyorsunuz ?

I. Bir gün	☐
II. İki Gün	☐
III. Üç Gün	☐
IV. Dört Gün	☐
V. Beş Gün	☐
VI. Beş Günden Fazla (.....)	☐

17. Sınıfta aynı anda kaç kişi ile eğitim gördünüz / görüyorsunuz ?

I. 10-15 kişi arası	☐
II. 16-20 Kişi Arası	☐
III. 21-25 Kişi Arası	☐
IV. 26 ve daha fazla kişi	☐

18. Eğitim esnasında kullandığınız kaynakları işaretleyiniz ?
(Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)

- I. Kaynak Kitap
- II. Dergi
- III. Gazete
19. Eğitim esnasında kullandığınız öğretim materyallerini işaretleyiniz ?
(Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)
- IV. Tepegöz
- V. Projeksiyon Cihazı
- VI. Bilgisayar
20. İş ve meslek kurslarında kullandığınız öğrenme ve öğretme materyalleri öğrenmenize yeterli mi?
- I. Evet
- II. Hayır
21. Aldığınız iş ve meslek eğitimi sonunda sınav yapılıyor mu?
- I. Evet
- II. Hayır
22. C.İ.K içinde aldığınız iş-meslek kursları ile ilgili İŞ YURTLARI bünyesinde çalışmak üzere C.İ.K. Müdürlüğüne başvuracak mısınız ?
- I. Evet
- II. Hayır
23. Tahliye sonrasında aldığınız iş-meslek kursları ile ilgili istihdam edilmek üzere İŞ-KUR Müdürlüğüne başvuracak mısınız ?
- I. Evet
- II. Hayır

Anket Bitti.
Teşekkürler.

EK 2: ÖĞRETMENLER İÇİN**ÖĞRETMENLER İÇİN
EĞİTİM DEĞERLENDİRME ANKETİ****Sayın Öğretmenim,**

Adalet Bakanlığı Ceza ve İnfaz Kurumlarında mesleki eğitim almakta olan hükümlülere/tutuklulara yönelik olarak bir çalışma yapmaktayız. Bilgileri samimiyetle ve doğru olarak doldurmanız araştırmanın sonucunu açısından büyük önem taşımaktadır.

İsim yazılmayacak olup , verdiğiniz bilgiler sadece Bilimsel bir araştırma için kullanılacaktır.

ÖĞRETMENİ TANIMAYA YÖNELİK SORULAR**1. Cinsiyetiniz**

- I. Erkek
II. Kadın

2. Yaşınız (Aşağıdaki Noktalı Yere Rakamla Yazınız)

.....

3. Medeni Durumunuz

- I. Bekar
II. Evli

4. Ceza ve İnfaz Kurumundaki Öğreticilik Statünüz

- I. C.İ.K. Öğretmeni
II. Usta Öğretici
III. C.İ.K. Personeli
IV. Ücretli Öğretmen
V. Gönüllü Öğretmen
VI. Sosyal Çalışmacı

5. Öğrenim Durumunuz

- I. Lise Mezunu
II. Yüksekokul Mezunu
III. Fakülte Mezunu
IV. Yüksek Lisans Mezunu
V. Doktora Mezunu

6. Öğretici olarak Ceza ve İnfaz Kurumu dışında hangi kurumda görevlisiniz ?

- I. İlköğretim Okulu
II. Genel Lise
III. Mesleki-Teknik Liseler Grubunda
IV. Halk Eğitim Merkezi
V. Özel Bir Firma / İşyeri
VI. Hiç Biri

7. Bulduğunuz Ceza ve İnfaz Kurumunda uygulanan eğitim programlarından hangisinin öğretmenliğini yapıyorsunuz?

- I. Temel Eğitim
II. Orta ve Yüksek Eğitim
III. İş-Meslek Eğitimi
IV. Din Eğitimi
V. Sosyal Çalışmalar

8. Aşağıdaki hangi iş-meslek kurslarından hangilerinin öğretmenliğini yapıyorsunuz ??

(Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)

I. Fırıncılık	☐
II. Gaz Altı Kaynakçılığı	☐
III. Tekstil	☐
IV. Aşçılık	☐
V. Erkek Berberliği	☐
VI. Elektrik Tesisatçılığı	☐
VII. Doğalgaz Tesisatçılığı	☐
VIII. Sanayi Makinelerinin Kullanımı	☐
IX. Kilim Dokuma	☐
X. Bilgisayar Kursu	☐
XI. Karo-Fayans Döşemeciliği	☐
XII. Kalorifer ve Ateşçilik Kursu	☐
XIII. Hukuk Sekreterliği	☐
XIV. Bayan Kuaförlüğü	☐
XV. El Sanatları	☐
XVI. Dekoratif Ahşap Süsleme	☐
XVII. Elektrikli Ev Aletleri Bakımı	☐
XVIII. Boya Badana	☐
XIX. Marangozluk	☐
XX. Sıhhi Tesisatçılık	☐
XXI. Oto Genel Bakım-Onarım	☐

9. Verilen eğitimlerin öğretim programını nereden temin ediyorsunuz ?

- I. Adalet Bakanlığı
- II. Milli Eğitim Bakanlığı Program Geliştirme
- III. Halk Eğitim Merkezi

10. Size göre Hükümlülerin / tutukluların eğitim almayı tercih etme sebeplerindeki öncelik sırası nedir ?
Sıralayınız.

- I. Diploma Almak İçin .....
- II. Zaman değerlendirmek için .....
- III. Diğer hükümlülerle bir arada olmak için .....
- IV. Koşuştan çıkabilmek için .....
- V. Bir üst okula devam edebilmek için .....
- VI. Tahliye sonrasında iş bulmak İçin .....
- VIII. Öğretmen Yönlendirdiği İçin .....
- IX. C.İ.K. Personeli Yönlendirdiği İçin .....

11. Hükümlüler/Tutuklular istedikleri eğitime katılabiliyor mu ?

- I. Evet
- II. Bazen
- III. Hayır

12. Verilen eğitimin meslek kazandırma yönünden faydalı olduğunu düşünüyor musunuz ?

- I. Evet
- II. Kısmen
- III. Hayır

13. Tahliye olduktan sonra , hükümlüler / tutuklular aldıkları eğitimle ilgili bir işte çalışmayı düşündüklerini söylüyorlar mı ?

- I. Evet
- II. Bazen
- III. Hayır

- 14.** Eğitim esnasında hükümlüler / tutuklularla iletişim kurarken zorlanıyor musunuz ?
- I. Evet
- II. Bazen
- III. Hayır
- 15.** Sizin anlattıklarınızı , öğrenciler derste uygulama olanağı bulabiliyorlar mı ?
- I. Evet
- II. Bazen
- III. Hayır
- 16.** Derste göreviniz aşağıdaki durumlardan hangisine uymaktadır ?
- I. Konu Anlatan Öğretmen
- II. Yön Gösteren Usta
- III. Sınıfta fikir tartışmalarını yönlendiren panel başkanı
- 17. Nasıl bir değerlendirme yapma olanağı buluyorsunuz ?**
- I. Çoktan Seçmeli Test Uygulaması
- II. Yazılı Sınav Uygulaması
- III. Yazılı Sınav Uygulaması
- IV. Yapılan Projelerin Değerlendirilmesi
- V. Gözlem Yoluyla
- 18. Dersin içeriği nasıl temin ediliyor ?**
- I. İçeriği Ben Hazırlıyorum
- II. Adalet Bakanlığı hazırlıyor.
- III. Halk Eğitim Merkezi hazırlıyor.
- 19.** Hangi tür kaynakların kullanılmakta olduğunu işaretleyiniz ?
- I. Kaynak Kitap
- II. Dergi
- III. Gazete
- 20.** Hangi tür öğretim materyallerini kullandığınızı işaretleyiniz ?
- IV. Tepegöz
- V. Projeksiyon Cihazı
- VI. Bilgisayar
- 21.** Haftada kaç gün eğitim devam ediyor ?
- I. Bir
- II. İki
- III. Üç
- IV. Dört
- V. Beş
- VI. Beş Günden Fazla
- 22.** Verilen eğitim ile ilgili bulunduğunuz ceza infaz kurumu içinde veya İş Yurtları bünyesinde çalışma imkanı var mı ?
- I. Evet
- II. Hayır
- 23.** Ceza İnfaz kurumu içinde verilen eğitimle ilgili bir konuda çalışma imkanı varsa , bu işle ilgili bir ücret veriliyor mu?
- I. Evet
- II. Hayır
- 24.** Eğitim alan öğrenciler , iş yurtları bünyesinde çalışıyorlarsa emeklilik primleri yatırılıyor mu?
- I. Evet
- II. Hayır

25. Eğitim sonrasında öğrencilerden alınan geri dönütler doğrultusunda programı geliştirmek maksadıyla notlar alınıyor mu ?

- I. Evet
- II. Hayır

26. Eğitim sonrasında öğrencilerden alınan geri dönütler doğrultusunda notlar alınıyorsa , bu notlar doğrultusunda programda geliştirme yapmak maksadıyla herhangi bir resmi kurum / kuruluşa görüş bildirmeleri veya programı geliştirmeleri maksadıyla başvuruluyor mu ?

- I. Evet
- II. Hayır

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.09.204.06.01.00-1309/43589
Konu : Tez Çalışması

16/04/2010

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : Önder ÖZCAN'a ait 13.04.2010 tarihli dilekçe.

Üniversiteniz, Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Önder ÖZCAN'ın, "Hapishanelerde Yapılan Mesleki Eğitim Programlarının Öğretmen ve Mahkumların Görüşlerine Göre Bazı Boyutları" konusunda, 19 Nisan - 30 Haziran 2010 tarihleri arasında Mersin E Tipi Kapalı, Tarsus C Tipi Kapalı, Silifke M Tipi Kapalı, Adana E Tipi Kapalı ve Açık Bölümü, Bursa E Tipi Kapalı, Bursa H Tipi Kapalı, Niğde E Tipi Kapalı, Ceyhan M Tipi Kapalı, Kozan M Tipi Kapalı ve Pozantı M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarının öğretmenleri ve bu kurumlarda bulunan ve rızaları alınan her kurum için yüzyirmi hükümlü-tutukluyla, anket uygulamasına izin verilmesine ilişkin ilgi dilekçe ve ekleri incelendi.

Söz konusu çalışmanın; hükümlü-tutukluların rızalarının alınarak, yukarıda adı geçen ceza infaz kurumlarında ve kurum idaresince belirlenecek tarihlerde, çalışma konusuyla sınırlı kalınması, ses kaydı ve görüntü alınmaması, araştırma sonucunun iki örneği ile CD'sinin de Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi koşullarıyla, kurum uzmanları denetiminde yapılması uygun görülmüştür.

Ceza infaz kurumlarında yapılan çalışmalara gösterdiğiniz ilgiden dolayı teşekkür eder, aşağıda telefon numarası belirtilen ceza infaz kurumuyla irtibata geçilerek, kurumların çalışma kuralları hakkında bilgi edinilmesini rica ederim.

Nizamettin BALAMAN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 61 33
Tarsus C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 77
Silifke M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 33
Adana E Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 01
Bursa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 61 16
Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 16
Niğde E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 61 51
Ceyhan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 38
Kozan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 61
Pozantı M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	: (506) 600 62 66

Konya Yolu No:70 Beşevler 06330 ANKARA
Telefon: 0 312 204 12 80-81 Faks: 0 312 223 60 07

Ayrıntılı bilgi için irtibat: O.ŞAHİNKOL Şb.Md
e-posta:cte.adalet.gov.tr Elektronik Ağ: www.adalet.gov.tr